

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

STUDIUM JEZYKÓW OBCYCH

ASG WP wewn. 3725/83

Do użytku wewnętrznego

Egz. Nr 153

Patrycjusz TYŚPER

PODSTAWOWE SKRÓTY WOJSKOWE
I ZNAKI TAKTYCZNE
SIŁ ZBROJNYCH NATO
(w języku niemieckim)

Materiały do ćwiczeń z języka niemieckiego

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/301

05-001091-012-0

WARSZAWA

STYCZEŃ

1983

12758

97

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

STUDIUM JĘZYKÓW OBCYCH

ASG WP wewn. 3725/83

Do użytku wewnętrznego

Egz. Nr **153**

Patrycjusz TYSPER

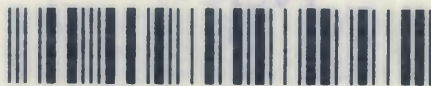
**PODSTAWOWE SKRÓTY WOJSKOWE
I ZNAKI TAKTYCZNE
SIŁ ZBROJNYCH NATO
(w języku niemieckim)**

Materiały do ćwiczeń z języka niemieckiego

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej

S/301

05-001091-012-0

WARSZAWA

STYCZEŃ

1983

12758

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

STUDIUM JĘZYKÓW OBCYCH

ASG WP wewn. 3725/83

Do użytku wewnętrznego

Egz. nr **153**

Patrycjusz TYŚPER

PODSTAWOWE SKRÓTY WOJSKOWE I ZNAKI TAKTYCZNE
SIŁ ZBROJNYCH NATO

/w języku niemieckim/

Materiały do ćwiczeń z języka niemieckiego

WARSZAWA

styczeń

1983 r.

INHALTSVERZEICHNIS

VORWORT /wst/p/	4
1. GEBÄUCHLICHE ABKÜRZUNGEN IM MILITÄRISCHEN SPRACH - UND SCHRIFTGEBRAUCH	6
1.1. GLIEDERUNG UND WAFFENGATTUNGEN	6
1.2. BEWAFFNUNG UND AUSSTATTUNG	11
1.3. ALLGEMEINE MILITÄRISCHE ABKÜRZUNGEN	14
2. DIE ALLGEMEINEN GEBÄUCHLICHEN ABKÜRZUNGEN	25
3. ABKÜRZUNGEN DER EHEMALIGEN FASCHISTISCHEN WEHRMACHT UND WAFFEN-SS	33
82.4. 4. TAKTISCHE ZEICHEN DER NATO-STREITKRÄFTE	42
4.1. GRUNDZEICHEN	43
4.2. GROSSENORDNUNGSZEICHEN	44
4.3. DARSTELLUNG DER TRENNUNGSLINIEN	44
4.4. ZEICHEN FÜR DIE WAFFENGATTUNGEN UND DIENSTE	45
4.5. ZUSATZZEICHEN	46
4.6. ZEICHEN FÜR WAFFEN	48
4.7. BEISPIELE	49
4.8. ZEICHEN FÜR FAHRZEUGE	50
4.9. ZEICHEN FÜR PERSONEN	51
4.10. ZEICHEN FÜR DIE LUFTSTREITKRÄFTE	51
4.11. ZEICHEN FÜR SEESTREITKRÄFTE	53
4.12. ZEICHEN FÜR RÄUME	54
4.13. ZEICHEN FÜR GELÄNDEVERSTÄRKUNGEN, LINIEN, HANDLUNGEN	54
4.14. ZEICHEN FÜR SPERREN	55
4.15. BEZEICHNUNG DER EINHEITEN, TRUPPENTEILE, VERBÄNDE, STÄDE UND EINRICHTUNGEN	56
4.16. ANWENDUNGSBEISPIELE	58
4.17. DARSTELLUNG VON GLIEDERUNGEN	59
5. ANLAGEN	60
1. DIENSTGRADABZEICHEN DER Bw UND DER NVA DER DDR	60
2. DIE OFFIZIERSDIENSTGRADE	62
3. DIE UNTEROFFIZIERS - UND MANSCHAFTSDIENSTGRADE	63
4. UNTERSCHIED ZWISCHEN DIENSTGRAD UND DIENSTSTELLUNG /OFFIZIERE/	64

5. UNTERSCHIED ZWISCHEN DIENSTGRAD UND DIENSTSTELLUNG /UNTEROFFIZIERE/	65
6. DIENSTGRADABZEICHEN DER FÄSCHISTISCHEN WEHRMACHT UND WAFFEN-SS	66
7. LITERATURVERZEICHNIS	67

VORWORT /wstęp/

Opracowanie niniejsze przeznaczone jest do wykorzystania w procesie szkolenia przez słuchaczy studiów stacjonarnych ASG WP uczących się języka niemieckiego, jak również słuchaczy stacjonarnych i zaocznych kursów doktoranckich. Jednocześnie może ono służyć pomocą oficerom kadry naukowo-dydaktycznej piszącym rozprawy naukowe bądź też artykuły, czy też inne opracowania, jeżeli korzystają z fachowej literatury wojskowej w języku niemieckim, jaką dysponują aktualnie biblioteka naukowa Akademii Sztabu Generalnego WP i biblioteka Wojskowego Instytutu Historycznego. Przydatne będzie ono również najbardziej zaawansowanym z języka niemieckiego słuchaczom ASG WP, którzy przy pisaniu prac dyplomowych korzystać będą z literatury w języku niemieckim.

Pierwsza część opracowania posiada charakter słownika zawierającego następujące rozdziały:

- Podstawowe skróty wojskowe używane w dokumentach bojowych, regulaminach, podręcznikach i potocznym języku wojskowym Bundeswehry. /1/;
Jeżeli skrót używany jest jednocześnie tak w Bundeswerze, jak i w Narodowej Armii Ludowej NRD oznaczony został znakiem ^x np., LSK^x Luftstreitkräfte - siły powietrzne. Typowy rozkaz brygady zmechanizowanej Niemiec Zachodnich zawiera niekiedy 20 i więcej różnych skrótów, bez rozwinięcia i zrozumienia których nie można go poprawnie przetłumaczyć i zrozumieć.
- Ogólnie używane skróty w literaturze wojskowej, społeczno-politycznej i czasopismach, tak w Niemieckiej Republice Demokratycznej, jak i Republice Federalnej Niemiec. /2/;
- Skróty używane w faszystowskim Wehrmachcie i wojskach SS. /3/.
Mogą one być przydatne tym wszystkim oficerom, którzy korzystają z licznych oryginalnych pozycji literatury wojskowo-historycznej, regulaminów, czasopism i innych dokumentów wydanych w okresie istnienia III Rzeszy do 1945 r., bądź też przez wydawnictwa Republiki Federalnej Niemiec, lub Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Ogromna ilość takich wydawnictw znajduje się w bibliotekach naukowych ASG WP i WIH. Korzystanie z tych materiałów, a szczególnie z pozycji dotyczących organizacji i działań wojennych Wehrmachtu sprawia wiele trudności w rozszyfrowywaniu występujących tam często skrótów wojskowych. Druga część opracowania /4/ w sposób usystematyzowany przedstawia znaki taktyczne wspólne dla wszystkich sił zbrojnych NATO. Znaki te używa się dla oznaczenia wojsk własnych i nieprzyjaciela, z tym, że wojska własne /NATO/ oznacza się kolorem niebieskim, wojska przeciwnika kolorem czerwonym, rejony skażone /własne i przeciwnika/

kolorem żółtym, a pola minowe, zapory, przeszkody i zniszczenia /własne i przeciwnika/ kolorem zielonym. Stosowane są one na różnego rodzaju dokumentach wojskowych jak mapy, plany, szkice, oleaty i odczytane zdjęcia lotnicze. W środku każdego znaku podstawowego umieszczone są znaki rodzajów wojsk i służb określające do jakiego rodzaju wojsk czy służb dana jednostka lub urządzenie należy.

W wypadku gdy opracowywujący dokument dysponuje tylko jednym kolorem niebieskim wtedy wszystkie dane o wojskach własnych oznacza się linią pojedynczą, a o nieprzyjacielu podwójną.

Załączniki /5/ obejmują:

1. Zestaw stopni wojskowych sił lądowych, lotnictwa i marynarki wojennej RFN i NRD;
2. Zestaw stopni wojskowych oficerów sił lądowych lotnictwa i marynarki wojennej RFN ze skrótami;
3. Zestaw stopni wojskowych podoficerów i szeregowców sił lądowych, lotnictwa i marynarki RFN ze skrótami;
4. Różnice pomiędzy stopniem wojskowym a stanowiskiem służbowym /oficerowie/;
5. Różnice pomiędzy stopniem wojskowym a stanowiskiem służbowym /podoficerowie/;
6. Stopnie wojskowe Wehrmachtu i wojsk SS.

Za podstawę opracowania tego materiału posłużyły różnego rodzaju słowniki i publikacje wydane w latach 1938-1978 w III Rzeszy, w Polsce, Republice Federalnej Niemiec, Niemieckiej Republice Demokratycznej i Związku Radzieckim, które przedstawione są w wykazie literatury /6/.

Mam nadzieję, że opracowanie to ułatwi w pewnym stopniu korzystającym z niego poszukiwanie się historyczną oraz współczesną fachowo-wojskową literaturą RFN i NRD.

Jednocześnie pragnę złożyć serdeczne podziękowanie ppłk. dypl. mgr. Marianowi GÓRECKIEMU za wiele cennych uwag, poprawek i uzupełnień, jakich dokonał przeprowadzając korektę słownika, a które niewątpliwie wpłynęły na jego jakość i użyteczność.

Autor

1. GEBÄUHLICHE ABKÜRZUNGEN IM MILITÄRISCHEN SPRACH - UND SCHRIFTGEBRAUCH

1.1. GLIEDERUNG UND WAFFENGATTUNGEN

A	Armee	armia
A.A	Autklärungsabteilung	oddział rozpoznawczy
ABCabwBtl	ABC-Abwehrebataillon	batalion obrony przed bronią masowego rażenia
✓ ABC-AbwKp	ABC-Abwehrkompanie	kompania obrony ABC
ABCMatKp	ABC-Materialkompanie	kompania zaopatrywania materiałowego ABC
Abt	Abteilung	oddział, dywizjon, depar- tament
AGrp, AG	Armeegruppe	grupa armii
AKorps, AK /A.K./	Armeekorps	korpus armijny
AMTr	Artillerie-Messtrupp	artyleryjski pododdział pomiarowy /dźwiękowy, lub wzrokowy/
ArmeeFmRgt	Armeefernmelderegiment	armijny pułk łączności
ArtBtl	Artilleriebataillon	dywizjon artylerii /ciąg- nionej/
ArtBttr	Artilleriebatterie	bateria artylerii /ciąg- nionej/
✓ ArtRgt	Artillerieregiment	pułk artylerii
AufklBtl	Aufklärungsbataillon	batalion rozpoznawczy
AufklG	Aufklärungsgeschwader	skrzydło lotnictwa roz- poznawczego
AufklKp	Aufklärungskompanie	kompania rozpoznawcza
AufklStff	Aufklärungsstaffel	eskadra lotnictwa rozpoz- nawczego
BäckKp	Bäckereikompanie	kompania obsługi piekarni
BadeKp	Badekompanie	kompania obsługi łaźni
BeklKp	Bekleidungskompanie	kompania mundurowa
BergeZg	Bergezug	pluton ewakuacyjny
BodDiStff	Bodendienststaffel	eskadra obsługi naziemnej
✓ Brig	Brigade	brygada
✓ Btl	Bataillon	batalion
BtlFuGrp	Bataillonsführungsgruppe	drużyna dowodzenia batalio- nu
✓ Bttr ^x	Batterie	bateria
✓ Div	Division	dywizja
DpBtl	Depotbataillon	batalion obsługi magazynu
✓ Einh	Einheit	pododdział, jednostka
ErkdgKdo	Erkundungskommando	• patrol rozpoznawczy

ErkGrp	Erkundungsgruppe	drużyna rozpoznawcza
ErsBtl	Ersatzbataillon	batalion zapasowy
ErsTKp	Ersatzteilkompanie	kompania części zapasowych
FArtBtl	Feldartilleriebataillon	dywizjon artylerii polowej
Feka	Fernkampfartillerie	artyleria dalekosiężna
FErsBtl	Feldersatzbataillon	batalion zapasowy
FJgBtl	Feldjägerbataillon	batalion żandarmerii /polowej/
FJgKp	Feldjägerkompanie	kompania żandarmerii /polowej/
FL	Flotte /Ferlenkung/	flota /zdalne sterowanie/
Fl, LftFl	Flote, Luftflotte	flota, armia w lotnictwie
FlaBtl	Flugabwehrbataillon	dywizjon artylerii przeciw- lotniczej
FlaBttr	Flugabwehrbatterie	bateria artylerii przeciw- lotniczej
FlaFuZgLL	Flugabwehrfuhrungszug /LL/	pluton dowodzenia obrony przeciwlotniczej /powietrzno- desantowy/
FlaFuZg	Flugabwehrfuhrungszug	pluton dowodzenia obrony przeciwlotniczej
FlaRakBtl	Flugabwehrraketen- bataillon	dywizjon wyrzutni przeciw- lotniczych pocisków rakietowych
FmAbt	Fernmeldeabteilung	oddział łączności
FmBtl	Fernmeldebataillon	batalion łączności
FmBrig	Fernmeldebrigade	brygada łączności
FmD	Fernmeldedienst	służba łączności
FmFeAufklaBtl	Fernmeldefernaufklarungs- bataillon	batalion rozpoznania radiowego
FmKp	Fernmeldekompanie	kompania łączności
FmRgt	Fernmelderegiment	pułk łączności
FmZg	Fernmeldezug	pluton łączności
FechBttr	Fallschirmbatterie	bateria powietrzno-desan- towa
FechFlaBttr	Fallschirmflugabwehr- batterie	powietrzno-desantowa bateria przeciwlotnicza
FechJgBrig	Fallschirmjägerbrigade	brygada powietrzno-desan- towa
FechJgBtl	Fallschirmjägerbataillon	batalion powietrzno- desantowy
FechJgKp	Fallschirmjägerkompanie	kompania powietrzno- desantowa
FSKp	Flugsicherungskompanie	kompania zabezpieczenia lotów
vX FspKp	Fernsprechkompanie	kompania łączności telefonicznej

FuGrp	Führungsgruppe	drużyna dowodzenia
✓ FuKp	Führungskompanie	kompania dowodzenia
✓ FuKp	Funkkompanie	kompania radiowa
FzDpKp	Feldzeugdepotkompanie	kompania obsługi magazynu sprzętu polowego
GebArt	Gebirgsartillerie	artyleria górską
GebArtBtl	Gebirgsartillerie-bataillon	dywizjon artylerii górskiej
GebFlaKp	Gebirgsflugabwehrkompanie	górska kompania artylerii przeciwlotniczej
GebJgBrig	Gebirgsjägerbrigade	brygada piechoty górskiej
GebSanBtl	Gebirgs sanitätsbataillon	górski batalion medyczno-sanitarny
gemQmDpKp	Gemischte Quartiermeister-depotkompanie	mieszana kompania obsługi magazynu kwaterunkowego
Geschw, G	Geschwader	skrzydło /jednostka organizacyjna/
Geschw	Geschwader	eskadra okrętów
GGeschw	Geleitgeschwader	eskadra dozorców
Grp, FlgzGrp	Gruppe, Flugzeuggruppe	grupa /lotnictwa/
✓ Grp	Gruppe	drużyna
H	Heer	siły lądowe
HFlg	Heeresflieger	lotnictwo sił lądowych
HFlgStff	Heeresfliegerstaffel	eskadra lotnictwa sił lądowych
HFlgTrepStff	Heeresfliegertransport-staffel	eskadra transportowa lotnictwa sił lądowych
HubachrStff	Hubschrauberstaffel	eskadra śmigłowców
✓ Inf	Infanterie	piechota
InstBtl	Instandsetzungsbataillon	batalion remontowy
InstKp	Instandsetzungskompanie	kompania remontowa
JaboG	Jagdbombengeschwader	skrzydło lotnictwa myśliwsko-bombowego
JaboStff	Jagdbomberstaffel	eskadra lotnictwa myśliwsko-bombowego
JG /J, G/×	Jagdgeschwader	skrzydło lotnictwa myśliwskiego
JgBtl	Jägerbataillon	batalion piechoty /zmotoryzowanej/
JgKette	Jagdkette	klucz lotnictwa myśliwskiego
KG	Kampfgruppe	grupa bojowa
✓ Kp	Kompanie	kompania
KpfGeschw, KpfG	Kampfgeschwader	skrzydło lotnictwa bombowego

KpfStff	Kampfstaffel	eskadra lotnictwa bombowego
KpFuGrp	Kompanieführungsgruppe	drużyna dowodzenia
KrKwKp	Krankenkraftwagenkompanie	kompania transportu sanitarnego
KSGf	Küstenschutzflottille	flotylla obrony wybrzeży
LastHubeschrStff	Lasthubeschrauberstaffel	eskadra ciężkich śmigłowców transportowych
leInstKp	leichte Instandsetzungs-kompanie	lekka kompania remontowa
LLArtBtl	Luftlandeartillerie-bataillon	dywizjon artylerii wojsk powietrzno-desantowych
LLBrig	Luftlandebrigade	brygada powietrzno-desantowa
LLBtl	Luftlandebataillon	batalion powietrzno-desantowy
LLKp	Luftlandekompanie	kompania powietrzno-desantowa
LLDiv	Luftlandedivision	dywizja powietrzno-desantowa
LLTrp	Luftlandetruppen	wojska powietrzno-desantowe
LogBtl	Logistikbataillon	batalion kwatermistrzowski
LRBeobAbt	Lufttraumbeobachtungs-abteilung	oddział obserwacji obszaru powietrznego
LRBeobKp	Lufttraumbeobachtungs-kompanie	kompania obserwacji obszaru powietrznego
LRetStff	Luftrettungsstaffel	eskadra lotnictwa ratowniczego
LSK ^x	Luftstreitkräfte	siły powietrzne /lotnictwo/
LTG	Lufttransportgeschwader	skrzydło lotnictwa transportowego
LTStff	Lufttransportstaffel	eskadra lotnictwa transportowego
LVDiv	Luftverteidigungs-division	dywizja obrony powietrznej
Lw	Luftwaffe	lotnictwo /siły powietrzne/
LwGrpN	Luftwaffengruppe Nord	Grupa lotnictwa taktycznego "Północ"
LwGrpS	Luftwaffengruppe Süd	Grupa lotnictwa taktycznego "Południe"
✓M	Marine	marynarka
MAaufklStff	Marineaufklärungs-staffel	eskadra rozpoznawcza lotnictwa sił morskich
mMrzG	mittlerer Möreerzug	pluton moździerzy średnich
MU-JagdStff	Marine-U-Jagdstaffel	eskadra lotnictwa zwalczania okrętów podwodnych

NAufklKp	Nahaufklärungskompanie	kompania rozpoznania bliskiego zasięgu
NschKp	Nachschubkompanie	kompania dowozu
PakZg	Panzerabwehrkanonenzug	pluton dział przeciwpancernych
✓ P1Btl	Pionierbataillon	batalion saperów
PIErkdgKdo	Pioniererkundungskommando	inżynierski patrol rozpoznawczy
PzArtBtl	Panzerartilleriebataillon	dywizjon artylerii samobieżnej
PzArtBttr	Panzerartilleriebatterie	bateria artylerii samobieżnej
PzAufklBtl	Panzeraufklärungs- bataillon	batalion rozpoznawczy
PzAufklKp	Panzeraufklärungs- kompanie	kompania rozpoznawcza
✓ PzBrig	Panzerbrigade	brygada pancerna
PzBtl	Panzerbataillon	batalion czołgów
PzDiv	Panzerdivision	dywizja pancerna
PzGrenBrig	Panzergrenadierbrigade	brygada zmechanizowana
PzGrenBtl	Panzergrenadierbataillon	batalion piechoty zmechanizowanej
PzGrenKp	Panzergrenadierkompanie	kompania zmechanizowana
PzJgKp/Rak/	Panzerjägerkompanie /Raketen/	kompania przeciwpancerna wyposażona w ppk
PzKp	Panzerkompanie	kompania czołgów
Qmtr	Quartiermeistertruppe	oddziały służby kwatermistrzowskiej
RdfuFlugblBtl	Rundfunk- und Flug- blattbataillon	batalion propagandowy /rozgłośnia radiowa i ulotki/
✓ Rgt	Regiment	pułk
SanBrig	Sanitätsbrigade	brygada medyczno-sanitarna
SanStff	Sanitätsstaffel	eskadra lotnictwa sanitarnego
SichBtl	Sicherungsbataillon	batalion ochrony
sKp	schwere Kompanie	kompania wsparcia
Stab u StKp	Stab und Stabskompanie	sztab i kompania dowodzenia
Stff	Staffel	eskadra
StKp	Stabskompanie	kompania dowodzenia
StVersKp	Stabs- und Versorgungs- kompanie	kompania dowodzenia i zaopatrywania
TopBttr	Topographischebatterie	bateria topograficzna
Trp	Trupp	grupa; obsługa; zespół

TrspBtl	Transportbataillon	batalion transportowy
TrTe	Truppenteil	oddział, jednostka
Vbd	Verband	związek, oddział, jednostka
VerkRegTrp	Verkehreregelungstrupp	pododdział regulacji ruchu
VersGrp	Versorgungsgruppe	sekcja zaopatrywania
verstBtl	verstärktes Bataillon	batalion wzmocniony
VersBtl	Versorgungsbataillon	batalion zaopatrywania
WachBtl	Wachbataillon	batalion wartowniczy

1.2. BEWAFFNUNG UND AUSSTATTUNG

AG	Artilleriegeschoss	pocisk artyleryjski
✓ antiRak	Antirakete	antyrakiet
✓ Art	Artillerie	artyleria
ArtMun	Artilleriemunition	amunicja artyleryjska
✓ ASprk	Atomsprenkörper	pocisk z ładunkiem atomowym
AufklFlgz	Aufklarungsflugzeug	samolot rozpoznawczy
AZG	Artilleriezielgeber- gerät	artyleryjski przyrząd celowniczy
Bordk	Bordkanone	działo pokładowe
BPz	Bergepanzer	/czołg/ ciągnik ewakuacyjny
BrPz	Brückenlegepanzer	czołg mostowy
B.Z.A.	Bombenzielapparat	celownik bombowy
ErdKpFlgz	Erdkampfflugzeug	samolot wsparcia
FArt	Feldartillerie	artyleria polowa
FG	Fernmeldegerät	urządzenie łączności
✓ FH	Feldhaubitze	haubica polowa
✓ Fhrz	Fahrzeug	pojazd
✓ FK	Flugkörper /fernkampf/	samolot-pocisk /daleko- nośny/
FK-Zerstörer	Flugkörper-Zerstörer	niszczyciel rakietowy obrony przeciwlotniczej
✓ Flak	Flugabwehrkanone	działo przeciwlotnicze
Fla-MG	Fliegerabwehr-Maschinen- gewehr	przeciwlotniczy karabin maszynowy
Fla Pz	FlaPanzer	środek przeciwlotniczy na podwoziu czołgu
FlaRak/Fla-R/	Flugabwehrrakete	przeciwlotniczy pocisk rakietowy
✓ Flgz	Flugzeug	samolot
Flibo	Fliegerbombe	bomba lotnicza

FlmPz	Flammpanzer, Flammenwerferpanzer	czołg - miotacz ognia
Flw/Fw/	Flammenwerfer	miotacz ognia
FlWB	Flugzeugwasserbombe	lotnicza bomba głębinowa
FM	Flussmine	mina denna /rzeczna/
FMG	Flakmessgerät	dalmierz przeciwlotniczy
Freg,F	Fregatte	fregata /dozorowiec/
FRWf	Feldraketenwerfer	ruchoma wyrzutnia pocisków rakietowych
FS/Fust	Funkstelle	radiostacja
FmZ	Fernmeldezentrale	centrala /węzeł/ łączności
✓ Fap	Fernsprecher	telefon
FuLS	Funkleitstelle	radiostacja naprowadzająca
Gew	Gewehr	karabin
GGr	Gewehrgranate	granat nasadkowy
GKw	Geschossekraftwagen	samochód amunicyjny
Gr /Gra/	Granate	granat
Hb /Haub/	Haubitze	haubica
HKS	Hilfskriegsschiff	pomocniczy okręt wojenny
Hubachr /HS/	Hubschrauber	śmigłowiec
J/Jg/	Jäger	samolot myśliwski
Jabo	Jagdbomber	samolot myśliwsko-bombowy
JFlgz /Jg/	Jagdflugzeug /Jäger/	samolot myśliwski
JPz	Jagdpanzer	działo pancerne
K	Korvette	korweta
Kan	Kanone	armata
Ketfz	Kettenfahrzeug	pojazd gąsienicowy
Kfw	Kampfwagen	wóz bojowy
Kfz ^x	Kraftfahrzeug	pojazd mechaniczny
KKw	Krankenkraftwagen	samochód sanitarny
KM-Boot	Kustenminensuchboot	trałowiec redowy
KpfFgz	Kampfflugzeug, Bomben- flugzeug	samolot bombowy
Krad	Krafttrad	motocykl
KW	Kampfwagen /Kurzwele/	wóz bojowy /krótkie fale/
KWK	Kampfwagenkanone	działo czołgowe
LastHubachr	Lasthubschrauber	śmigłowiec transportowy
LazSchiff	Lazarettschiff	okręt szpitalny
leMrs	leichter Mörser	lekki moździerz
LePatr	Lauchpatrone	nabój sygnałowy

✓ LKW /Lkw/	Lastkraftwagen	samochód ciężarowy
MG	leichtes Maschinengewehr	lekki karabin maszynowy
✓ LRak	Lenkraketo	pocisk kierowany
M-Boot	Minensuchboot	trałowiec
MG	Maschinengewehr	karabin maszynowy
MIRPz	Minenräumpanzer	czołg z trałem
MK	Maschinenkanone	działo szybkostrzelne
Mpi	Maschinenpistole	pistolet maszynowy
Mrs	Mörser	moździerz
MrsMun	Mörsermunition	amunicja do moździerzy
MS ^x	Munitionssatz	jednostka ognia
Mun	Munition	amunicja
Pak	Panzerabwehrkanone	działo przeciwpancerne
PAR	Panzerabwehrrohr	pancerzownica
Pi-Gerat	Pionier-Gerat	sprzęt saperski
PKW /Pkw/	Personenkraftwagen	samochód osobowy
✓ Pz	Panzer	czołg, pancerny
PzAbw	Panzerabwehr	obrona przeciwpancerna
PzArt	Panzerartillerie	artyleria samobieżna
Pz-Faust	Panzer-Faust	typ pancernicy
PzKW	Panzerkraftwagen	samochód pancerny
PzMun	Panzermunition	amunicja czołgowa
PzSpahW	Panzerspähwagen	pancerny samochód rozpoznawczy
R-Boot	Raumboot	trałowiec
Rak	Rakete	rakieta
Rak-Zerstörer	Raketen-Zerstörer	niszczyciel rakietowy
sFH	schwere Feldhaubitze	ciężka haubica polowa
slIG	schweres Maschinengewehr	ciężki karabin maszynowy
sMrs	schwerer Mörser	ciężki moździerz
sPak	schwere Panzerabwehrkanone	ciężkie działo przeciwpancerne
SpSPz	Spähschützenpanzer	opancerzony transporter rozpoznawczy
SPz ^x	Schützenpanzer	transporter opancerzony
SPzW	Schützenpanzerwagen	transporter opancerzony
TrspFlgz	Transportflugzeug	samolot transportowy
TrspHS	Transporthubschrauber	śmigłowiec transportowy
TrspW	Transportwagen	wóz transportowy
U-Boot	Unterseeboot	okręt podwodny

ÜbMun	Übungsmunition	amunicja ćwiczebna
U-JFlgz	U-Boot-Jagdflugzeug	samolot zwalczania okrętów podwodnych
Waff	Waffe	broń, uzbrojenie
Zd	Zünder /Detonator/	zapalnik

1.3. ALLGEMEINE MILITÄRISCHE ABKÜRZUNGEN

AAN	Ausstattungsanweisung	wykaz /stan/ wyposażenia
✓ a.B. /A.B./	auf Befehl	z rozkazu
AB	Armeebefehl	rozkaz armijny
✗ ABC	atomar bakteriologisch chemisch	atomowy, bakteriologiczny chemiczny
Abz	Abzeichen	oznaka /stopnia lub broni/
a.D.	ausser Dienst	w stanie spoczynku
Adj	Adjutant	adjutant
ADV	Allgemeine Dienstvorschrift	ogólny regulamin służbowy
a.Kr.	auf Kriegsdauer	na czas wojny
all	alliiert	sojuszniczy, połączony
alt	ältester	najstarszy /stopniem lub stanowiskiem/
Amph	Amphibien,-amphibisch	amfibiijny
AN	Ausrüstungsnachweisung	wykaz uzbrojenia
Anh	Anhänger	przyczepa
anl	anlegend	załączony, w załączeniu
Anw	Anwärter	kandydat
A.O.	Artillerieoffizier	dowódca działu artyleryjskiego /oficer artylerii/
ArtFhr	Artillerieführer	dowódca artylerii
ASL	Atomsicherheitslinie	rubież bezpieczeństwa atomowego
A.St	Abwehretelle	placówka kontrwywiadu
ATAF	alliierte taktische Luftflotte	Połączone Taktyczne Siły Powietrzne
Aufkl	Aufklärung	rozpoznanie
Ausb	Ausbildung	wyszkolenie
Ausf ^x	Ausfertigung	wykonanie /dot: ilości egz./
A.V.O.	Artillerie-Verbindungs-offizier	oficer łącznikowy artylerii
AVP	Armeeversorgungspunkt	armijny skład materiałów zaopatrzeniowych
B	Beobachter /Bord/	obserwator, /pokładowy/

Bef	Befehl	rozkaz
DefhbiWb	Defehlshaber im Wehrbereich	dowódca okręgu wojskowego
BFV	Befehl für die Führung der Versorgungstruppen	rozkaz o wykorzystaniu oddziałów zaopatrywania
BGS	Bundesgränzschutz	policja graniczna RFN
✓ BrigGefStd	Brigadegefechtsstand	stanowisko dowodzenia brygady
✗ BrigKdr	Brigadekommandeur	dowódca brygady
BRV	Befehl für die Regelung der Versorgung	rozkaz o organizacji zaopatrywania
BrVP	Brigadeversorgungspunkt	brygadowy punkt zaopatrywania
BrVPBetrSt	Brigadeversorgungspunkt-Betriebsstoff	brygadowy punkt zaopatrywania w materiały pędne
BrVP-Mun	Brigadeversorgungspunkt Munition	brygadowy punkt amunicyjny
BS	Betriebsstoffesatz	zapas paliwa /pojemność zbiorników paliwowych pojazdu/
✓ B-Stelle	Beobachtungestelle	punkt obserwacyjny
✓ BetfLg	Betriebsstofflager	magazyn materiałów pędnych
✓ BtlGefStd	Bataillonsgefechtsstand	stanowisko dowodzenia batalionu
✗ BtlKdr	Bataillonskommandeur	dowódca batalionu
✗ Bw	Bundeswehr	Bundeswehra /siły zbrojne RFN/
BwSanDp	Bundeswehrsaniatsdepot	magazyn sanitarny Bundeswehry
bwf	bewaffnet	uzbrojony
Befh /Bfh/	Befehlshaber	dowódca /szczebla KA/
Beob	Beobachtung	obserwacja
Betr	Betreff	dotyczy
BL	Bombensicherheitelinie	rubież bezpieczeństwa przy bombardowaniu
BMVtdg	Bundesministerium für Verteidigung	Federalne Ministerstwo Obrony
BND	Bundesnachrichtendienst	Federalna Służba Wywiadowcza
BrighVerbPl	Brigadehauptverband-platz	główny /zasadniczy/ punkt opatrunkowy brygady
BrigKdo	Brigadekommando	dowództwo brygady
BRV	Befehl für die Regelung der Versorgung	rozkaz ustalający zaopatrywanie
BrigVerbPl	Brigaderverbandplatz	punkt opatrunkowy brygady
Bstf	Betriebsstoff	paliwo napędowe /płynne/

BVP	Batailloneversorgungs- punkt	batalionowy punkt zaopatrywania
BWEA	Bereichswehrrersatzamt	Okręgowy Urząd Uzupełnień
bwgl	beweglich	ruchowy, manewrowy
B.W.Z.	Bombenabwurfzone	rejon bombardowania
Chef d St	Chef des Stabes	szeft sztabu
ChemLab	Chemisches Laboratorium	laboratorium chemiczne
Chrlaz	Chirurgisches Lazarett	szpital chirurgiczny
D.a.B.	Dienst am Bord	służba pokładowa /okrętowa/
DivArtFhr	Divisionsartillerie- führer	dowódca artylerii dywizji
W DivKdo	Divisionskommando	dowództwo dywizji
W DivKdr	Divisionskommandeur	dowódca dywizji
DivRes	Divisionsreserve	odwód dywizyjny
DK	Dieselmkraftstoff	olej napędowy /ropa/
Dp/Dep/ d.R.	Depot der Reserve	skład, baza rezerwy /oficer lub pod- oficer/
W Dst	Dienst	służba
DstGr	Dienstgrad	stopień służbowy
Dv	Dienstvorschrift	regulamin /służbowy/
DVP-Pi	Divisionsversorgungs- punkt-Pioniermaterial	dywizyjny skład materiałów inżynieryjno-saperskich
DtVStLwKan	Deutscher Luftwaffen- verbindungsstab KANADA	niemiecki lotniczy sztab łączności z siłami powie- trznymi Kanady
DtVStLwUSA	Deutscher Luftwaffen- verbingungsstab USA	niemiecki lotniczy sztab łączności z siłami po- wietrznymi USA
EMO	Entfernungsmessoeffizier	oficer dalmierzysta
ErdAufkl	Erdaufklärung	rozpoznanie naziemne
Erk	Erkundung	zwiad
Ersat	Ersatzteil	część wymienna
EZ	Ehrenzeichen	odznaczenie, odznaka honorowa
fdl	feindlich	nieprzyjacielski
F	Fernaufklärer	samolot dalekiego roz- poznania
FAC	Fliegerleitoffizier	oficer /kierowania/ napro- wadzania lotnictwem
F.A.K.	Fliegerabwehrkommando	Dowództwo Obrony Przeciw- lotniczej
FCh	Flottillenchef	dowódca flotyli
W Ed	Feind	nieprzyjaciel, przeciwnik

FED	Flugzeugerkennungsdienst	służba rozpoznawania samolotów
FoFlPl/FFP/	Feldflugplatz	lotnisko polowe
Foka	Fernkampfar tillerie	artyleria dalekosiężna
FF	Flugzeugführer	pilot
FFS	Flugzeugführerschule	szkoła pilotów
FJg	Feldjäger	żandarm wojskowy
FJgTr	Feldjägertruppen	żandarmeria polowa
FKu	Feldkuche	kuchnia polowa
✓ FLaz	Feldlazarett	szpital polowy
Fla	Flugabwehr	obrona przeciwlotnicza
FlaArt	Flugabwehrartillerie	artyleria przeciwlotnicza
Flag	Feldlager	skład polowy
FlakKdr	Flakkommandeur	dowódca artylerii przeciwlotniczej
Flakletd	Flakleitstand	stanowisko dowodzenia ogniem artylerii przeciwlotniczej
FlaPz	FlaPanzer	środek przeciwlotniczy na podwoziu czołgu
Flg	Flieger	lotnik
FlgFuN	Fliegerführer Nord	dowódca Grupy Lotnictwa Taktycznego Północ
FlgH	Fliegerhorst /Luftstützpunkt/	baza lotnicza
FlgKorps	Fliegerkorps	korpus lotniczy
FlivO	Fliegerverbindungs-offizier	oficer łącznikowy lotnictwa
FlumD	Flugmeldedienst	lotnicza służba obserwacyjna
FlugPlKdtr/H/	Flugplatzkommandantur /Heer/	komenda lotniska /sił lądowych/
Fm	Fernmelde	łączność
FmOffz	Fernmeldeoffizier	oficer łączności
FMS	Flugmeldestelle	lotniczy punkt obserwacyjno-meldunkowy
Fm-Stelle	Fernmeldestelle	węzeł łączności
FP	Feldpost	poczta polowa
Frw	Freiwilliger	ochotnik
frw	freiwillig	ochotniczy
FrwAnSt	Freiwilligenannahmestelle im Wehrbereich	punkt werbunku ochotników w okręgu wojskowym
FSO	Flugsicherheitsoffizier	oficer d/s bezpieczeństwa lotów
F.St.	Feuerstellung	stanowisko ogniowe

Fü	Führung	dowodzenie
FüB/FüBw/	Führungsstab der Bundeswehr	Sztab Główny Sił Zbrojnych
FüH	Führungsstab der Heeres	Sztab Główny Sił Lądowych
FüL	Führungsstab der Luftwaffe	Sztab Główny Sił Powietrznych
FüM	Führungsstab der Marine	Sztab Główny Sił Morskich
Fu	Funk	radio
Fu-Stelle	Funkstelle	radiowóz
FzErsTDp	Feldzeugersatzteil-depot	magazyn części zapasowych sprzętu polowego
GdAusstg	Grundausrüstung	wyposażenie zasadnicze
Geb	Gebirgs-	górski
GebJg	Gebirgsjäger	strzelec górski
gef	gefallen	poległy
GefAufkl	Gefechtsaufklärung	rozpoznanie walkę
GefBef	Gefechtsbefehl	rozkaz bojowy
GefSt	Gefechtsstand	stanowisko dowodzenia
geh	Geheim	tajne
gep	gepanzert	opancerzony; pancerny
GerDp	Gerätedepot	magazyn sprzętu
GeschSt	Geschäftsstelle	kancelaria
GesdSt	Gesundheitsdienst	służba zdrowia
gl	gelendegängig	terenowy
GrpFhr, GrpFu	Gruppenführer	dowódca drużyny
GvD	Gefreiter vom Dienst	st. szeregowiec służbowy
HDv.	Heeresdienstvorschrift	regulamin sił lądowych
HOS	Heeresoffizierschule	Szkoła Oficerska Sił Lądowych
H.Qu.	Hauptquartier	główna kwatera
HVP1	Hauptverbandplatz	główny punkt opatrunkowy
HWA	Heereswaffenamt	urząd uzbrojenia sił lądowych
1.d.R.	in der Reserve	w rezerwie /wojskowy/
IFF-Gerät	Identifizierung "Freund-Feind"Gerät	stacja radiolokacyjna "swój - obcy"
Inf	Information	informacja
Insp	Inspektion, Inspekteur	inspekcja, inspektor
Insp.dH	Inspekteur des Heeres	inspektor Sił Lądowych
Insp.dL	Inspekteur der Luftwaffe	inspektor sił powietrznych
Insp.dM	Inspekteur der Marine	inspektor sił morskich

Insp.dSG	Inspekteur des Sanitäts- und Gesundheitswesens	inspektor służby medyczno-sanitarnej
Inst	Instandsetzung	remont, konserwacja
InstWes	Instandsetzungswesen	służba remontowa
i.R.	im Ruhestand	w stanie spoczynku
I.St.	Iststärke	stan rzeczywisty; raport
Jafu	Jagdführer	dowódca samolotów myśliwskich
J.L.V.B.	Jägerleitung von Bord	naprowadzenie lotnictwa myśliwskiego z pokładu okrętu
J.L.V.L.	Jägerleitung von Land	naprowadzenie lotnictwa myśliwskiego z lądu
Kal	Kaliber	kaliber
Kdo	Kommando	komenda, pododdział, dowództwo
Kdr	Kommandeur	dowódca
KdrBrigEinh	Kommandeur der Brigadeeinheiten	dowódca pododdziałów brygadowych
Kdtr	Kommandantur	komendantura, komenda
Kf/KF	Kraftfahrer	kierowca
Kgf /Krggef/	Kriegsgefangener	jeniec wojenny
kn	knoten	węzeł /jednostka prędkości/
Kol	Kolonne	kolumna
KorpsHFlgKdr	Korpsheeresfliegerkommandeur	dowódca lotnictwa korpusu wojsk lądowych
KpChef	Kompaniechef	dowódca kompanii
Kpf	Kampf	walka
KpFw	Kompaniefeldwebel	szef kompanii
KrkWHP1	Krankenkraftwagenhalteplatz	parking /rejon rozmieszczenia/ pojazdów sanitarnych
KTb	Kriegstagebuch	dziennik działań wojennych
KVP	Korpsversorgungspunkt	korpuśny punkt zaopatrywania
LazZug	Lazarettzug	pociąg szpitalny
LdF	Leiter des Fernmeldedienstes	szef /służby/ łączności
LDv	Luftwaffendienstvorschrift	regulamin sił powietrznych
le	leichte/r/	lekki /a/
Lehrg	Lehrgang	kurs szkoleniowy
LeHVP1	Leichter Hauptverbandplatz	punkt udzielania pierwszej pomocy
LFd	Luftfeind	przeciwnik powietrzny
Lft	Luft	powietrze, powietrzny

Lftsp	Luftsperr	zaporę przeciwlolniczą
Log	Logistik	logistyka
log	logistisch	logistyczny
LogSchBw	Logistikschule der Bundeswehr	szkółę kwaterynistyczną Bundeswehry
L.S.R.	Luftschutzraum	ochronę przeciwlolniczą
Ltg	Leitung	kierownictwo
LuKV	Land- und Küstenverteidigung	obronę terytorium i wyrzeża
✓ LV ^x	Luftverteidigung	obronę powietrza
LW ^x	Langwelle	długie fale /radiowe/
m	mittlere	średni /a/
MAD	Militärischer Abschirmdienst	służba kontrwywiadu
MADGrp	Militärischer Abschirmdienstgruppe im Wehrbereich	komórka kontrwywiadu w okręgu wojskowym
Man	Manöver	manewr
MatABw	Materialamt der Bundeswehr	Urząd zaopatrywania materiałowego Bundeswehry
MatHptDp	Materialhauptdepot	główny magazyn zaopatrzenia
MDv	Marinedienstvorschrift	regulamin sił morskich
MFlg	Marineflieger	lotnictwo sił morskich
MFlgH	Marinefliegerhorst	baza lotnictwa sił morskich
MgeoD	Militärgeographische dienststelle	punkt /jednostka/ wojskowo-geograficzna
mil.	militärisch	wojskowy
Mob.	Mobilmachung	mobilizacja
mot	motorisiert	zmotoryzowany
MP	Militärpolizei	żandarmeria wojskowa
MRadarBeobSt	Marine-Radarbeobachtungsstelle	stacja obserwacji radiolokacyjnej sił morskich
MRadarSt	Marineradarstelle	stacja lokacyjna sił morskich
MS	Marineschule	szkółę marynarki wojennej
MSpkdo	Marinestützpunkt-kommando	dowództwo bazy morskiej
MunDp	Munitionsdepot	magazyn amunicji
MunHptDp	Munitionshauptdepot	główny magazyn amunicji
MunLag	Munitionslager	skład amunicji
MvD	Maat vom Dienst	mat służbowy /podoficer służbowy w marynarce wojennej/
Nachr	Nachrichten	wiadomości /łączność - tylko w NAL NRD/

NachrD	Nachrichtendienst	służba wywiadowcza w NAL NRD
NachrOffz	Nachrichtenoffizier	oficer wywiadu /w NAL NRD - oficer łączności/
NATOSch1PL	NATO-Schiessplatz	poligon wojsk NATO
Nav	Navigation Navigator	nawigacja, nawigator
n.f.D.	nur für den Dienst- gebrauch	tylko do użytku służbowego
NO	Navigationsoffizier	oficer nawigacyjny
NPG	Nullpunkt	punkt zerowy /planowany/
NPT	Nullpunkt /tatsächlicher/	punkt zerowy /właściwy, rzeczywisty/
Nsch	Nachschub	zaopatrywanie, dostawa
NachSt	Nachschubstelle	punkt dostawy
V NVA	Nationale Volksarmee	Narodowa Armia Ludowa NRD
Ortskdr	Ortskommandantur	komenda garnizonu
P	Personal-Abteilung	Departament Personalny
Qm	Quartiermeister	kwaterymistrz
Qm - Gerät	Quartiermeister-Gerät	sprzęt kwaterymistrzowski
RegBez	Regierungsbezirk	okręg administracyjny
Rep	Reparatur	naprawa
Res ^x	Reserve	odwód, zapas
RgtKdr	Regimentskommandeur	dowódca pułku
RRV	Rückwärtiger Rand des Verteidigungsraumes	tylna rubież /rejonu/ obrony
RS	Rationensatz	norma, racja
SanHptDp	Sanitätshauptdepot	główna składnica medyczno- sanitarna
SanKdr	Sanitätskommandeur	szeft służby medyczno- sanitarnej
SanOffz	Sanitätsoffizier	oficer służby medyczno- sanitarnej
SF/SFL/ ^x	Selbstfahrlafette	samobieżny /a/
SHVPl	schwerer Hauptverband- platz	punkt opatrunkowy ciężko rannych
Sich	Sicherung, Sicherstellung	zabezpieczenie
sm	Seemeile	mila morska
St	Stab, Standort, Stelle	sztab, miejsce postoju
STAN	Stärke- und Ausrüstungs- nachweisung	stan ludzi i sprzętu według etatu
V Stg	Stellung	stanowisko
✓ StChef	Stabschef	szeft sztabu
Stell d.K.	Stellvertreter des Kommandeurs	zastępca dowódcy

StffKpt	Staffelkapitän	dowódca eskadry
StOk	Standortkommandantur	komenda garnizonu
Stp	Stützpunkt	punkt oporu
str.geh.	streng geheim	ściśle tajne
SWO	Schiffewaffenoffizier	dowódca głównego działu uzbrojenia okrętowego
TA	Truppenamt	Główny Urząd Sił Lądowych
takt	taktisch	taktyczny
TDv	Technische Dienstvorschrift	regulamin /służbowy/ wojsk technicznych
terr	territorial	terytorialny /a/
TF	Truppenführung	dowodzenie /oddziałami wojskowymi/
TO	Torpedooffizier	oficer torpedowy
Trep	Transport	transport
TrspWee	Transportwesen	służba transportowa
TrÜbPl	Truppenübungsplatz	poligon wojskowy
TrÜbPlK	Truppenübungsplatzkommandantur	komenda poligonu wojskowego
TV ^x	Territoriale Verteidigung	obrona terytorialna
Üb	Übung	ćwiczenie
Uffz	Unteroffizier	podoficer
Ukft	Unterkunft	pomieszczenie, kwatera
UKW ^x	Ultrakurzwellen	fale ultrakrótkie /radiowe/
UvD ^x	Unteroffizier vom Dienst	podoficer dyżurny /służbowy/
VB ^x	Vorgeschobener Beobachter	obserwator wysunięty
VerbOffz	Verbindungsoffizier	oficer łącznikowy
Vers	Versorgung	zaopatrzenie
VersP	Versorgungspunkt	punkt zaopatrywania
VertBef	Befehl für die Verteidigung	rozkaz do obrony
vertr	vertraulich	poufne
Verw	Verwaltung	administracja, zarząd
VO	Verordnung	nakaz, rozporządzenie
Vorr	Vorräte	zapasy
Vpfl	Verpflegung	żywność, wyżywienie
VRV	Vorderer Rand des Verteidigungsraumes /der Verteidigung/	przedni, /główny/ skraj obrony
VS ^x	Verbrauchsatz	norma zużycia

VS	Verschlusssache	poufne
VVStff	Vorgeschobene Versorgungstaffel	wysunięty rzut zaopatrywania
WB	Wehrbereich	okręg wojskowy
WBK	Wehrbereichskommando	dowództwo okręgu wojskowego
WBV	Wehrbereichsverwaltung	administracja okręgu woj- skowego
WeFmSt	Wetterfernmeldestelle	meteorologiczny posterunek informacyjny
Wtg	Wartung	obsługa /sprzętu/
ZB	Zivilbevölkerung	ludność cywilna
ZgFhr	Zugführer	dowódca plutonu
Zwill	Zwillinge	podwójny, sprzężony

Oznaczenie wszystkich okrętów
stosowane w NATO

A	Hilfsschiff	okręt pomocniczy
B	Schlachtschiff	okręt liniowy /pancernik/
C	Kreuzer	krążownik
D	Zerstörer	niszczyciel
K	Korvette	korweta
L	Landungsschiff	okręt desantowy
M	Minensucher	trałowiec
P	kleines Kampfschiff	mały okręt bojowy
R	Flugzeugträger	lotniskowiec
S	Unterseeboot	okręt podwodny

NVA - Buchstabieralphabet

<u>Buchstabe</u>	<u>Buchstabiername</u>
A	Anton
B	Berta
C	Cesar
D	Dora
E	Emil
F	Friedrich
G	Gustaw
H	Heinrich
I	Ida

J	Julius
K	Konrad
L	Ludwig
M	Martha
N	Nordpol
O	Otto
P	Paula
Q	Quelle
R	Richard
S	Siegfried
T	Theodor
U	Ulrich
V	Viktor
W	Wilhelm
X	Xanthippe
Y	Ypsilon
Z	Zeppelin
"A"	"Arger
"O"	"Odipus
"U"	"Ubel
CH	Charlotte
SCH	Schule

NATO - Buchstabieralphabet

<u>Buchstabe</u>	<u>Schreibweise</u>	<u>Aussprache</u>
A	ALVA	AL-FA
B	BRAVO	BRA-VO
C	CHARLIE	TSCHAR-LIE
D	DELTA	DEL-TA
E	ECHO	ECK-HO
F	FOXTROT	FOX-TROTT
G	GOLF	GOLF
H	HOTEL	HO-TELL
I	INDIA	IN-DI-AH
J	JULIETT	DJU-LI-ETT
K	KILO	KI-LOH
L	LIMA	LI-MAH
M	MIKE	MAIK
N	NOVEMBER	NO-VEH-BER

O	OSCAR	OSS-KAH
P	PAPA	PAH-PAH
Q	QUEBEC	KI-BECK
R	ROMEO	ROH-MI-OH
S	SIERRA	SI-ÄR-RAH
T	TANGO	TAN-GO
U	UNIFORM	JU-NI-FORM
V	VICTOR	WIK-TOR
W	WHISKY	UIS-KIH
X	XRAY	ICKS-RAH
Y	YANKEE	JANG-KIH
Z	ZULU	SU-LUH

2. DIE ALLGEMEINEN GEBÄUCHLICHEN ABKÜRZUNGEN

a.	am, an, am Main /a.M./ an der Oder /a.O./	nad, nad Menem nad Odrą
Abb.	Abbildung	rysunek, ilustracja
Abf.	Abfahrt	odjazd
Abk.	Abkürzung	skrót
ADN	Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst	Powszechna Niemiecka Agencja Prasowa /NRD/
AG	Aktiengesellschaft	spółka akcyjna, S.A.
Anh.	Anhang	dodatek
Anl.	Anlage	załącznik
Aufl.	Auflage	nakład
Ausg.	Ausgabe	nakład, wydanie
Bd.	Band	tom
betr.	betreffend, betreffs	dotyczący odnośny
Bez.	Bezirk	dzielnica, okręg
Bhf.	Bahnhof	dworzec
BRD	Bundesrepublik Deutschland	Republika Federalna Niemiec
bzw.	beziehungsweise	względnie
✓ CDU	Christlich-Demokratische Union	Unia Chrześcijańsko- Demokratyczna
✓ CSU	Christlich-Soziale Union	Unia Chrześcijańsko- Społeczna
D	Deutschland	Niemcy
DENA	Deutsche Nachrichten Agentur	Niemiecka Agencja Informacyjna

dat.	Datum	data
DBD	Demokratische Bauern- partei Deutschlands	Demokratyczna Partia Chłopska Niemiec
✓ DGR	Deutsche Demokratische Republik	Niemiecka Republika Demokratyczna
DGB	Deutscher Gewerkschaften- bund	Zrzeszenie Niemieckich Związków Zawodowych
Dipl.	Diplom-	dyplomowany
DKW	Deutsche Kraftwerke	Niemieckie Zakłady Samochodowe
DM	Deutsche Mark	marka niemiecka
Doz.	Dozent	docent
DP	Deutsche Partei Deutsche Post	Partia Niemiecka Poczta Niemiecka
✓ DPA	Deutsche Presse-Agentur	Niemiecka Agencja Prasowa /RPN/
Dr.	Doktor	doktor
DR	Deutsche Reichsbahn	Niemieckie Koleje Państwowe
DRP	Deutsches Reichspatent	patent niemiecki
DSV	Deutscher Schriftsteller- verband	Związek Pisarzy Niemieckich
d.U.	der Unterzeichnete	/niżej/ podpisany
d. Vf.	der Verfasser	autor
DVP	Demokratische Volkspartei	Demokratyczna Partia Ludowa
D /-zug/	Durchgangszug	pociąg pośpieszny
ebd.	ebenda	tamże
eigtl.	eigentlich	właściwie, właściwy
Einltg.	Einleitung	wstęp
engl.	englisch	angielski
entw. /... oder/	entweder /... oder/	albo /... albo/
erg.	ergänzt	uzupełnił
EWG	Europäische Wirtschafts- gemeinschaft	Europejska Wspólnota Gospodarcza
Ex	Expresszug	pociąg ekspresowy, ekspres
Ex. Expl.	Exemplar	egzemplarz
f.	/und/ folgende /Seite/	i następna /strona/
Fa.	Firma	firma
FDGB	Freier Deutscher Gewerkschaftsbund	Zrzeszenie Wolnych Niemiec- kich Związków Zawodowych
FDJ	Freie Deutsche Jugend	Wolna Młodzież Niemiecka
FDP	Freie Demokratische Partei	Wolna Partia Demokratyczna

f.d.R.	für die Richtigkeit	za zgodność
ff.	und folgende /Seiten/	i następne /strony/
fmdl	fernmündlich	telefonicznie
Fr.	Frau	pani
Frl.	Fraulein	panna
Gbh.	Güterbahnhof	dworzec towarowy
Gde	Gemeinde	gmina
geb.	geboren	narodzony
Gen. ^x	Genosse	towarzysz
Ges.	Gesetz	ustawa
gest.	gestorben	umarł /y/
gez.	gezeichnet	podpisał, podpisano
GmbH	Gesellschaft mit beschränkter Haftung	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
GVP	Gesamtdeutsche Volks- partei	Ogólnoniemiecka Partia Ludowa
Hbf	Hauptbahnhof	dworzec główny
Hdb.	Handbuch	podręcznik
Hg.	Herausgeber	wydawca
HO	Handelsorganisation	Miejski Handel Detaliczny /MHD/
Hptst.	Hauptstadt	stolica
Hr.	Herr	pan
Hrn.	Herrn	pana, panu /w adresie/
Ha.	handschrift	rękopis
✓ I.A., I.A.	im Auftrag/e/	z polecenia
IDFF	Internationale Demokrati- sche Frauenföderation	Światowa Demokratyczna Federacja Kobiet /SDFK/
IG	Industriegewerkschaft	Związek Zawodowy
Ind.	Industrie	przemysł
Ing.	Ingenieur	inżynier
Inh.	Inhaber	właściciel
IPU	Interparlamentarische Union	Unia Międzyparlamentarna
IRK	Internationales Rotes Kreuz	Międzynarodowy Czerwony Krzyż /MCK/
ital.	italienisch	włoski, po włosku
✓ i.V.	in Vertretung	w zastępstwie
jap.	japanisch	japoński
Jb.	Jahrbuch	rocznik
J.-Nr.	Journalnummer	liczba dziennika
Kap.	Kapitel	rozdział

k.k.	kaiserlich-königlich	cesarsko-królewski /c.k./
Kl.	Klasse	klasa
KPD	Kommunistische Partei Deutschlands	Komunistyczna Partia Niemiec /KPN/
KpDSU	Kommunistische Partei der Sowjetunion	Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego /KPZR/
KPO	Kommunistische Partei Österreichs	Komunistyczna Partia Austrii /KPA/
Krh, Krhs.	Krankenhaus	szpital
Krs	Kreis	powiat
Kto	Konto	konto
KZ	Konzentrationslager	obóz koncentracyjny
LDPD	Liberal-Demokratische Partei Deutschlands	Liberalno-Demokratyczna Partia Niemiec
led	ledig	nieżonaty, niezamężna
lfd.	laufend	bieżący, bieżąco
Lfg.	Lieferung	dostawa, zeszyt
lit.	litauisch	litewski
Lit.	Literatur	literatura
LPG	Landwirtschaftliches Produktionsgenossenschaft	rolnicza spółdzielnia produkcyjna
lt.	laut	według, zgodnie
m.	mit	z
MA.	Mittelalter	średniowiecze
Mag.	Magister	magister
m.e.W.	mit anderen Worten	innymi słowami
Md.Mrd.	Milliarde	miliard
MdB.	Mitglied des Bundestages	członek Bundestagu
mdl.	mündlich	ustnie
MdV	Mitglied der Volkskammer	członek Izby Ludowej
Ms.	Manuskript	rękopis, manuskrypt
MTS	Maschinen-und-Traktoren Station	Państwowy Ośrodek Maszynowy /POM/
Nachf.	Nachfolger	następca
n,chr.	nach Christus, nach Christi	po narodzeniu /Chrystusa/
NDPD	National-Demokratische Partei Deutschlands	Narodowo-Demokratyczna Partia Niemiec
NF	Nationale Front	Front Narodowy
Nr.	Nummer	numer
NRT	Nettoregistertonne	tona rejestrowa netto /NRT/
NS	Nachschrift	postscriptum /P.S./
Obus	Oberleitungsomnibus	trolejbus

ÖGB.	Österreichischer Gewerkschaftsbund	Federacja Austriackich Związków Zawodowych
o.P.	ordentlicher Professor	profesor zwyczajny
OVN	Organisation der Vereinten Nationen	Organizacja Narodów Zjedno- czonych /ONZ/
ÖVP	Österreichische Volkspartei	Austriacka Partia Ludowa
p.A.	per Adresse	na adres
Pf	Pfennig	fenig
Pfd.	Pfund	funt /1/2 kg/
Pkt.	Punkt	punkt
poln.	polnisch	polski, po polsku
Prov.	Provinz	provincia
PVAP	Polnische Vereinigte Arbeiter Partei	Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
r.	rechts	na prawo, na lewo
Rbl.	Rubel	rubel
rd.	rund	/O/ koło
RGW	Rat für Gegenseitige Wirtschaftshilfe	Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej /RWPG/
Rhld	Rheinland	Nadrenia
RK	Rotes Kreuz	Czerwony Krzyż
rm	Raummeter	metr sześcienny /m ³ /
rom. - kath.	römisch-katholisch	rzymskokatolicki
S.	Seite	strona
S-Bahn	Schnellbahn	szybka kolej miejska
SED	Sozialistische Einheitspartei Deutschlands	Socjalistyczna Partia Jedności Niemiec /SPJN/
sm	Seemeile	mila morska
s.o.	sieh /e/ oben	patrz wyżej
sog.	sogenannt	tak zwany
✓ SPD	Sozialdemokratische Partei Deutschlands	socjaldemokratyczna Partia Niemiec
SPO	Sozialistische Partei Österreichs	Socjalistyczna Partia Austrii
SPS	Sozialdemokratische Partei der Schweiz	Socjalistyczna Partia Szwajcarii
s.S.	sieh /e/ Seite	zobacz stronę
Str.	Strasse	ulica
SU	Sowjetunion	Związek Radziecki
T	Triebwagen	wagon motorowy
Taf.	Tafel	tablica
Tel.	Telephon, Telegram	telefon, telegram

tsch.	tschechisch	czeski
türk.	turkisch	turecki
u.	und	i, a
u.d.M.	unter dem Meeresspiegel	poniżej poziomu morza /ppm/
u,d.M.	über dem Meeresspiegel	nad poziomem morza /npm/
UdSSR	Union der Sozialistischen Sowjetrepubliken	Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
u.R.	unter Ruckerbittung	z prośbą o zwrot, za zwrotem
usw., usf.	und so weiter, und so fort	i tak dalej
u.V.	unter Vorbehalt	z zastrzeżeniem
V.	Vers.	wiersz
v.Chr.	vor Christus, vor Christi	przed narodzeniem Chrystusa
VEB	Volkseigener Betrieb	Przedsiębiorstwo Państwowe /PP/
VEG	Volkseigenes Gut	Państwowe Gospodarstwo Rolne /PGR/
verh.	verheiratet	zamężna, żonaty
Ver.St.	Vereinigte Staaten	Stany Zjednoczone
vgl.	vergleich/e/	porównaj
Vlg.	Verlag	wydawnictwo
VP	Volkspolizei	Policja Ludowa
VVN	Vereinigung der Verfolgten des Naziregimes	Związek Ofiar Hitleryzmu
WBDO	Weltbund der Demokratischen Jugend	Światowa Federacja Młodzieży Demokratycznej /ŚFMD/
WFR	Weltfriedensrat	Światowa Rada Pokoju /ŚRP/
WGB	Weltgewerkschaftsbund	Światowa Federacja Związków Zawodowych /ŚFZZ/
w.o.	wie oben	jak wyżej
Z.	Zahl, Zeile	liczba, wiersz
z.B.	zum Beispiel	na przykład
z.b.V.	zur besonderen Verwendung	do specjalnych poruczeń
z.D.	zur Disposition	do dyspozycji
z.H.	zu Händen	do rąk, na ręce
ZK	Zentralkomitee	Komitet Centralny /KC/
z.T.	zum Teil	częściowo, po części
z.Z.	zur Zeit	obecnie, teraz

MONATE, WOCHENTAGE, HIMMELSRICHTUNGEN, ZEIT

<u>Bundeswehr</u>		<u>Monate</u>	<u>miesiące</u>
Jan.	jan	Januar	styczeń
Febr.	feb	Februar	luty
Marz	mar	Marz	marzec
Apr.	apr	April	kwiecień
Mai	may	Mai	maj
Jun.	jun	Juni	czerwiec
Jul.	jul	Juli	lipiec
Aug.	aug	August	sierpień
Sept.	sep	September	wrzesień
Okt.	oct	Oktober	październik
Nov.	nov	November	listopad
Dez.	dec	Dezember	grudzień
d.M.		dieses Monats	bieżącego miesiąca /bm/
d.J.		dieses Jahres	bieżącego roku
i.J.		im Jahre	w roku
Jh		Jahrhundert	wiek, stulecie
mtl.		monatlich	miesięczny, miesięcznie
lfd.J		laufenden Jahres	bieżącego roku
n.M.		nächsten Monats	przyszłego miesiąca
v.J.		vorigen Jahres	ubiegłego roku
v.M.		vorigen Monats	ubiegłego miesiąca
		<u>Wochentage</u>	<u>dni tygodnia</u>
Mo.		Montag	poniedziałek
Di.		Dienstag	wtorek
Mi.		Mittwoch	środa
Do.		Donnerstag	czwartek
Fr.		Freitag	piątek
Sa.		Sonnabend	sobota
So.		Sonntag	niedziela
abds.		abends	wieczorem
nachm.		nachmittags	po południu
Tg		Tag	dzień
tagl., tgl.		taglich	dziennie
vm.		vormittags	przed południem

	<u>HIMMELSRICHTUNGEN</u>	<u>strony świata</u>
N	Nord/en/	północ
nördl.	nördlich	północny
n.Br.	nördlicher Breite	północnej szerokości geograficznej
NO	Nordost/en/	północny wschód
nordöstl.	nordöstlich	północno-wschodni
NW	Nordwest/en/	północny zachód
nordwestl.	nordwestlich	północno-zachodni
nordw.	nordwärts	na północ
nordostw.	nordostwärts	na północny wschód
nordwestw.	nordwestwärts	na północny zachód
O	Ost/en/	wschód
östl.	östlich	wschodni
ostw.	ostwärts	na wschód
o.L.	östlicher Länge	wschodniej długości geograficznej
S	Süd/en/	południe
südl. sdł	südlich	południowy
südsw.	südwärts	na południe
SO	Südost/en/	południowy wschód
südöstl.	südöstlich	południowo-wschodni
südostw.	südostwärts	na południowy wschód
SW	Südwest	południowy zachód
südwestl.	südwestlich	południowo-zachodni
südwestw.	südwestwärts	na południowy zachód
s.Br.	südlicher Breite	południowej szerokości geograficznej
W	West/en/	zachód
westl.	westlich	zachodni
westw.	westwärts	na zachód
	<u>ZEIT</u>	<u>CZAS</u>
MEZ	Mitteleuropäische Zeit	czas środkowo-europejski
min.	Minute	minuta
OEZ	Osteuropäische Zeit	czas wschodnio-europejski
sek.	Sekunde	sekunda
St.Std.	Stunde	godzina
u.Z.	unsere Zeit	naszej ery
WEZ	Westeuropäische Zeit	czas zachodnio-europejski

3. ABKÜRZUNGEN DER EHEMALIGEN FASCHISTISCHEN WEHRMACHT

A	Armee	armia
AB	Armeebefehl	rozkaz armijny
a.B.	auf Befehl	z rozkazu
Absch. /Abschn./	Abschnitt	odcinek
Abwet. /Abst./	Abwehrstelle	placówka kontrwywiadu
a.D.	ausser Dienst	w stanie spoczynku
Adj.	Adjutant	adiutant
Adm.	Admiral	admirał
A.Gr.	Armeegruppe	grupa armii
AHA	Allgemeines Heeresamt	zarząd ogólny wojsk lądowych
A.J.	Artillerie - Inspektion	inspektorat artylerii
AK	Armeekorps	korpus armijny
ALA	Allgemeines Luftwaffenamt	zarząd ogólny wojsk lotniczych
Anl.	Anlage	załącznik /dodatek/
Anw.	Anwärter	kandydat, aspirant podchorąży
AO	Artillerieoffizier	oficer artylerii
Ar.	Arado	typ samolotu np. Ar-232 lub Ar-234C /odrzutowy/
Art.Abt.	Artillerieabteilung	dywizjon artylerii
Art.Rgt.	Artillerieregiment	pułk artylerii
Aufkl.Abt.	Aufklärungsabteilung	oddział, wydział /batalion, dywizjon/ rozpoznawczy
Aufkl.Gru.	Aufklärungsgruppe	dywizjon lotnictwa rozpoznawczego
Aufkl.Sta.	Aufklärungsstaffel	eskadra lotnictwa rozpoznawczego
Ausb.	Ausbildung	wyszkolenie
Ausg.	Ausgabe	wydanie
Ausr.	Ausrüstung	wyposażenie, uzbrojenie
a.W.	aller Waffen	wszystkich broni
AWA	Allgemeines Wehrmachtamt	zarząd ogólny sił zbrojnych
A.Wa.	Artilleriewaffenamt	zarząd uzbrojenia artylerii
Az	Aktenzeichen	znak akt

B

Bat.	Bataillon	batalion
B.d.L.	Befehlshaber der Luftstreitkräfte	dowódca sił powietrznych /lotnictwa/
Befh.	Befehlshaber	dowódca związku operacyjnego
BDM	Bund Deutscher Mädel	związek hitlerowskiej młodzieży żeńskiej
BdSuSD	Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des Sicherheitsdienstes	naczelnny dowódca policji i służby bezpieczeństwa
B.d.U.	Befehlshaber der U-Boote	dowódca okrętów podwodnych
Bez.	Bezirk	okręg
Bfh.d.W-SS	Befehlshaber der Waffen - SS	naczelnny dowódca wojsk SS
Bfh.L.Krs.	Befehlshaber des Luftkreises	dowódca okręgu lotniczego
BK	Bordkanone	działo lotnicze /pokładowe/
BKw	Beobachtungskraftwagen	samochód rozpoznawczy
b.St.	beim Stab	w sztabie /przy sztabie/
BW	Bevollmächtigter der Wehrmacht	pełnomocnik sił zbrojnych /przedstawiciel/

C

Chef d.Gen.St.	Chef des Generalstabes	szef sztabu generalnego
Chef d. St.	Chef des Stabes	szef sztabu
Chef Gen.St. d.H.	Chef des Generalstabes des Heeres	szef sztabu generalnego wojsk lądowych
Chef OKW	Chef des Oberkommandos der Wehrmacht	szef naczelnego dowództwa sił zbrojnych
Chef HNW	Chef des Heeresnachrichtendienstes	szef łączności wojsk lądowych

D

Div.Gef.St.	Divisionsgefechtsstand	stanowisko dowodzenia dywizji
d.R.	der Reserve	rezerwy np.: oficer rezerwy
DU	Dienstunfähigkeit	niezdolność do służby wojskowej
Dv	Dienstvorschrift	regulamin służbowy, przepisy służbowe
DvdH	Dienstvorschrift des Heeres	regulamin wojsk lądowych

E

E.Btl.	Ergänzungsbataillon	batalion uzupełniający
E.Haf.	Einsatzhafen	baza lotnicza, port lotniczy
EK	Eisernes Kreuz	krzyż żelazny
Ers.Btl.	Ersatzbataillon	batalion zapasowy
Ers.W.Kr	Ersatz-Wehrkreis	zastępczy okręg wojskowy

F

F.	Feind	nieprzyjaciół
F.a.R.	Feldartillerieregiment	pułk artylerii polowej
FCh	Flottillenchef	dowódca flotylli
fdl.	feindlich	nieprzyjacielski
FdS	Führer der Schnellboote	dowódca ścigaczy
Fepo	Feldpolizei	policja polowa
FFH	Feldflughafen	polowy port lotniczy
FFP	Feldflugplatz	lotnisko polowe
FH	Feldhaubitze	haubica polowa
Fhr	Führer	wódz, dowódca, kierownik
Fk	Feldkanone	działo polowe
Fk	Funk	radio
FlA	Fliegeralarm	alarm lotniczy
Fla	Flugabwehr	obrona przeciwlotnicza
Flak	Fliegerabwehrkanone	działo przeciwlotnicze
Flakrgt	Flakregiment	pułk artylerii przeciwlotniczej
Flgz	Flugzeug	samolot
Fl.Hst	Fliegerhorst	baza lotnicza
FM	Feldmarschall	marszałek polny
F.St.	Feuerstellung	stanowisko ogniowe
Fw	Feldwache	placówka
Fw	Focke-Wulf	typ samolotu np: Fw-190 /od nazwy zakładów lotniczych/

G

GD	Grenadierdivision	dywizja grenadierów /piechoty/
Geb	Gebirgs-	górski
Geb.Art.	Gebirgsartillerie	artyleria górską
Geb.Div.	Gebirgsdivision	dywizja górska

Geb. Jäg. Brig.	Gebirgsjägerbrigade	brygada strzelców górskich
Geb. K.	Gebirgskorps	korpus górski
Geb. Kan.	Gebirgskanone	armata górską
Gefr	Gefreiter	starszy strzelec
gef	gefallen	poległy
Gef. St.	Gefechtsstand	stanowisko dowodzenia
Gen.	General	generał
Gen. d. Art.	General der Artillerie	generał artylerii /odpowiednik generała broni/
Gen. d. Inf.	General der Infanterie	generał piechoty /odpowiednik generała broni/
Gen. Kdo	Generalkommando	dowództwo korpusu
Gen Lt.	Generalleutnant	generał dywizji
Gen. Maj.	Generalmajor	generał brygady
Gen. Ob, Gen. Obst.	Generaloberst	generał armii
Genst	Generalstab	sztab generalny
Gestapo	Geheime Staatspolizei	tajna policja państwowa w III Rzeszy
gez	gezeichnet	podpisał
g. Kdos.	geheime Kommandosache	ściśle tajne

H

H	Heer	wojska lądowe, siły zbrojne
H. Art. Brig.	Heeresartilleriebrigade	armijna brygada artylerii
He	Heinkel	nazwisko konstruktora typ samolotu np. He-111
H.-Fla ;	Heeres-Flugabwehr	obrona przeciwlotnicza wojsk
H. Gr.	Heeresgruppe	grupa armii
HKL	Hauptkampflinie	główna pozycja, przedni skraj obrony
HL	Heeresleitung	dowództwo wojsk lądowych
Hptm	Hauptmann	kapitan
H. Qu.	Hauptquartier	kwatery główna
Hs	Henschel	nazwisko konstruktora, typ samolotu np. Hs-129 B
H. Tr.	Heerestruppen	jednostki wojsk lądowych
HV	Heeresverwaltung	administracja wojskowa
HWA	Heereswaffenamt	zarząd uzbrojenia wojsk lądowych
H. W. L.	Hauptwiderstandslinie	linia głównego oporu

I

I.A.	im Auftrage	z rozkazu, z polecenia
I.D.	Infanteriedivision	dywizja piechoty
IdSuSD	Inspekteur der Sicherheitspolizei und des Sicherheitsdienstes	inspektor policji i służby bezpieczeństwa
I.F.	im Felde	w polu, na froncie
Inf.Rgt.	Infanterieregiment	pułk piechoty
Insp.	Inspekteur, Inspektion	inspektor, inspektorat
I.R.	im Ruhestand, im Ruhe	w stanie spoczynku
I.St.	Ist - Stärke	stan liczebny, faktyczny

J

J.Jg	Jäger	myśliwiec
Jag.Btl.	Jägerbataillon	batalion strzelców
Justa	Jagdetaffel	eskadra lotnictwa myśliwskiego
Jg.	Jahrgang	rocznik
Jgd. Geschw.	Jagdgeschwader	pułk lotnictwa myśliwskiego
Jgd. Gru.	Jagdgruppe	dywizjon lotnictwa myśliwskiego
Jgdkdo	Jagdkommando	dowództwo lotnictwa myśliwskiego
Ju	Junkers	typ samolotu produkowany przez zakłady Junkersa, np. Ju-52

K

K.	Kanone	armata
Kapt.z.S.	Kapitan zur See	komandor
Kav.Brig.	Kavalleriebrigade	brygada kawalerii
Kdos.	Kommandosache	dokument sztabowy
Kdr	Kommandeur	dowódca
K.Kpt.	Korvettenkapitan	komandor podporucznik
Kpf	Kampf	walka, bój, bojowy
Kpf.Gru.	Kampfgruppe	dywizjon lotnictwa bombowego
Kpfw.	Kampfwagen	wóz bojowy, czołg
Krs	Kreis	powiat, okręg
Krgs	Kriege	wojenny
KP,Kripo	Kriminalpolizei	policja kryminalna
Krz	Kreuzer	krążownik

KTG	Kriegstagebuch	dziennik działań bojowych
K.V.K.	Kriegsverdienstkreuz	krzyż za zasługi wojenne
Kw.K.	Kampfwagenkanone	działo czołgowe

L

Laz.	Lazarett	szpital
Lb.	Luftbild	zdjęcie lotnicze
Ldw.	Landwehr	landwera, obrona krajowa
le.	leicht	lekki
le.Art.Abt	leichte Artillerieabteilung	dywizjon artylerii lekkiej
le.V	leicht Verwundeter	lekko ranny
LGK	Luftgaukommando	dowództwo podokręgu lotniczego
LM	Luftmine	torpeda powietrzna
Ltsd	Leitstand	stanowisko dowodzenia
Lt	Lufttorpede	torpeda powietrzna
Lt.Ltn.	Leutnant	podporucznik
Lt.z.S.	Leutnant zur See	podporucznik marynarki wojennej
L.V.	Luftverteidigung	obrona przeciwlotnicza
Lw.	Luftwaffe	lotnictwo, siły powietrzne

M

MA	Marineartillerie	artyleria nadbrzeżna
Maj.	Major	major
Mar.M	Marine /Kriegsmarine/	marynarka /marynarka wojenna/
Me	Messerschmitt	nazwisko konstruktora, typ samolotu np. Me-109
M.G.Kp.	Maschinengewehrkompanie	kompania karabinów maszynowych
Min.	Ministerium	ministerstwo
M.K.A.	Marine-Kustenartillerie	morska artyleria nadbrzeżna
ML	Minenleger	stawiacz min
mot.	motorisiert	zmotoryzowany
Mtr.Matr.	Matrose	marynarz
MW	Minenwerfer	moździerz /miotacz min/
MMS	Marine-Meldeestelle	składnica meldunkowa marynarki wojennej

N

N	Nachschub	zaopatrywanie, dostawa
Nachr. Offz.	Nachrichtenoffizier	oficer łączności
Nb. Hgr	Nebelhandgranate	ręczny granat dymny
N-ldg	Notlandung	przymusowe lądowanie
NO	Navigationsoffizier	oficer nawigator
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei	Narodowo-Socjalistyczna Niemiecka Partia Robotnicza /hitlerowska/
NSFK	Nationalsozialistisches Fliegerkorps	narodowosocjalistyczny korpus lotniczy
NSKK	Nationalsozialistisches Kraftfahrkorps	narodowosocjalistyczny korpus motorowy
N. Tr.	Nachrichtentruppen	wojska łączności

O

O.B., Ob. Bfh	Oberbefehlshaber	naczelnny dowódca, głównodowodzący
Ob. d. H.	Oberbefehlshaber des Heeres	naczelnny dowódca wojsk lądowych
Ob. d. L.	Oberbefehlshaber der Luftwaffe	naczelnny dowódca lotnictwa /sił powietrznych/
Ob. d. M.	Oberbefehlshaber der Marine	naczelnny dowódca marynarki wojennej
Oblt.	Oberleutnant	porucznik
Obst.	Oberst	pułkownik
Obst. Bfh d. Wm	Oberste Befehlshaber der Wehrmacht	naczelnny dowódca sił zbrojnych
Obstlt.	Oberstleutnant	podpułkownik
O. F. K.	Oberfeldkommandantur	główna komenda polowa
Oflag	Offizierslager	obóz dla jeńców wojennych oficerów
OKH	Oberkommando des Heeres	naczelne dowództwo wojsk lądowych
OKL	Oberkommando der Luftwaffe	naczelne dowództwo lotnictwa /sił powietrznych/
OKM	Oberkommando der Kriegsmarine	naczelne dowództwo marynarki wojennej
OKW	Oberkommando der Wehrmacht	naczelne dowództwo sił zbrojnych
Op Abt	Operationsabteilung	oddział operacyjny
OQu	Oberquartiermeister	główny kwatermistrz
O. T.	Organisation Todt	państwowa organizacja budowlana w hitl. Niemczech /powstała w 1938 r./

P

PaK	Panzerabwehrkanone	działo przeciwpancerne
P.B.T.	Panzerbeobachtungsturm	pancerna wieża obserwacyjna
Pers.	Personal	personalny
Pol.Div.	Polizei Division	dywizja policji
Pz.A.O.K.	Panzerarmeeoberkommando	dowództwo armii pancernej
Pz.Gr.	Panzergruppe	grupa pancerna
Pz.K.	Panzerkorps	korpus pancerny

R

RAD	Reichsarbeitsdienst	służba pracy w III Rzeszy
RdLuObdL	Reichsminister der Luftfahrt und Oberbefehlshaber der Luftwaffe	minister lotnictwa i naczelny dowódca sił powietrznych III Rzeszy
RF.SS	Reichsführer SS	naczelny dowódca SS - odpowiedzialny marszałek Rzeszy
Rittm.	Rittmeister	rotmistrz
RLM, RLFM	Reichsluftfahrtministerium	ministerstwo lotnictwa III Rzeszy
RSHA	Reichssicherheitshauptamt	główny urząd bezpieczeństwa III Rzeszy
"RuAmt	"Rüstungsamt	zarząd zbrojeniowy
"RuIn	"Rüstungssinspektion	inspektorat zbrojeniowy

S

SA	Sturmabteilungen	oddziały szturmowe
Schupo	Schutzpolizei	policja ochronna
SD	Sicherheitsdienst	służba bezpieczeństwa
S.F.H.	Schwere Feldhaubitze	ciężka haubica polowa
Sipo	Sicherheitspolizei	policja bezpieczeństwa
Ski Jag. Rgt.	Ski Jägerregiment	pułk narciarzy
Sond Vbd	Sonderverband	jednostka specjalna
Span. Freiw.	Spanische Freiwilligen	ochotnicy hiszpańscy
SS	Schutzstaffeln	oddziały ochronne
SS-FHA	SS-Führungshauptamt	główny urząd dowodzenia SS
SS-Pers.HA	SS-Personalhauptamt	główny urząd personalny SS
St.K.G.	Sturzkampfflugzeuggeschwader	pułk bombowców nurkujących
Stuka	Sturzkampfflugzeug	bombowiec nurkujący
St.O	Standort	miejsce postoju

T

T	Tagesbefehl	rozkaz dzienny
tmot.	teilmotorisiert	częściowo zmotoryzowany
t.d.u.	Truppendienstuntauglich	niezdolny do służby liniowej
T.F.	Truppenführung	dowodzenie wojskami
Tkst.	Tankstelle	stacja benzynowa
Tr.Lech.	Truppenluftschutz	obrona przeciwlotnicza
TV	Territoriale Verteidigung	obrona terytorialna

U

U.	Unterseeboot	okręt podwodny
Uffz.	Unteroffizier	podoficer /kapral/
Üb.	Übung	ćwiczenie, ćwiczebny

V

V	Verteidigung	obrona
Verb.Offz.d.OKH	Verbindungsoffizier des Oberkommandos des Heeres	oficer łącznikowy naczelnego dowództwa wojsk lądowych
Verw.	Verwaltung	administracja
vm.vrm.	vermisst	zaginiony
VRV	Vorderer Rand der Verteidigungsestellung	przedni skraj pozycji obronnej

W

W	Wehrmacht	siły zbrojne
WaA	Waffenamt	zarząd uzbrojenia
WBK	Wehrbereichskommando	dowództwo okręgu wojskowego
WBKdo	Wehrbezirkskommando	wojskowa komenda rejonowa
Wehrkra	Wehrkreis	okręg wojskowy
WiA	Wehrwirtschaftsamt	zarząd gospodarki wojennej
WiRuAmt	Wehrwirtschafts- und Rüstungsamt	zarząd gospodarki wojennej i zbrojeń
WK	Weltkrieg	wojna światowa
WKdo,WKK	Wehrkreiskommando	dowództwo okręgu wojskowego
WL	Widerstandslinie	linia oporu
Wetab.Wetb	Wehrwirtschaftsstab	sztab gospodarki wojennej
Wuwa	Wunderwaffe	cudowna broń np. V-1 i V-2

Z

Z.	Zerstörer	niszczyciel
Zahlm.	Zahlmeister	płatnik
z.V.	zur Verfügung	do dyspozycji
z. Zt.	zur Zeit	obecnie, teraz

4. Taktische Zeichen der NATO-Streitkräfte

Die taktischen Zeichen werden zur symbolischen Darstellung von Einheiten, Truppenteilen, Verbänden, Stäben, Dienststellen, Personen, Waffen, Fahrzeugen, Ausrüstungsgegenständen, Einrichtungen, Anlagen, Geländeverstärkungen, Sperren, Zerstörungen sowie von Handlungen auf Karten und Schemas verwandt.

Taktische Zeichen, die nur von der Bundeswehr angewandt werden und nicht dem NATO-Standard entsprechen, sind durch eine hochgestellte ¹⁾ gekennzeichnet.

Die übrigen taktischen Zeichen werden von allen NATO-Streitkräften verwandt.

In der Bundeswehr dienen die taktischen Zeichen auch der Kennzeichnung von Fahrzeugen.

Die NATO-Streitkräfte zeichnen ihre Zeichen blau, die des Gegners rot. Minenfelder, Zerstörungen und Sperren werden grün, aktivierte, verseuchte oder vergiftete Geländeabschnitte gelb dargestellt.

In einfarbiger Darstellung stellen die NATO-Streitkräfte ihre Zeichen mit einfachen und die des Gegners mit doppelten Linien dar.

Die taktischen Zeichen bestehen aus Grundzeichen, Größenordnungszeichen, Zeichen der Waffengattungen und Dienste sowie Zeichen von Waffen, Fahrzeugen, Personen, Räumen, Geländeverstärkungen, Linien, Handlungen und Sperren. Diese Zeichen können beliebig kombiniert werden, um eine eindeutige Darstellung zu erhalten.

Die taktischen Zeichen werden mit ihrer Oberkante in Richtung des Gegners gezeichnet.

4.1. Grundzeichen Zeichen für die Teilstreitkräfte

Landstreitkräfte
(»Heer«)

Nicht der NATO unter-
stellt (z. B. Territoriale
Verteidigung)

Luftstreitkräfte
(»Luftwaffe«)
allgemein

Basisorganisation

Luftstreitkräfte,
fliegende Einheiten

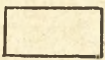

Bundeswehrverwaltung

Seestreitkräfte
(»Marine«)

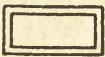
Allgemeine Zeichen

Einheit, Truppenteil,
Verband, Dienststelle

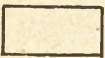
Beobachtungsstelle

Gegner (wenn nicht
farbig dargestellt)

Einrichtung (z. B.
Versorgungspunkt)

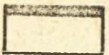

Stäbe und Gefechts-
stände

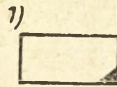

Einzelperson (Anwen-
dung nur im unteren
Rahmen)

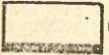
Zusatzzeichen

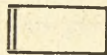
Stabs-

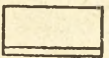
Geräteinheit

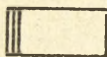
○ Versorgungs-

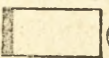
○ Mittlere Truppe
(Bewaffnung)

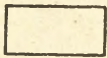
Nachschub-

○ Schwere Truppe
(Bewaffnung)

○ Gemischt zusammen-
gestellt

Im Bestand verstärkt
(+) oder vermindert
(-)

4.2. Größenordnungszeichen

Zeichen	Landstreitkräfte [Luftstreitkräfte]	Zeichen	Landstreitkräfte [Luftstreitkräfte]
•	Trupp (USA: Gruppe)	III	Regiment, Kampfgruppe BRD, GB, FR: Geschwader USA: Gruppe]
• •	Gruppe (USA: Sektion)	X	Brigade [USA: Geschwader]
• • •	Zug [Kette (Boden)]	XX	Division [Fliegerdivision]
1) • • • •	Versorgungsstaffel (nur bei den Landstreitkräften)	XXX	Korps [Fliegerkorps; GB: Gruppe]
	Kompanie, Batterie [Staffel (Boden) Kette (fliegend)]	XXXX	Armee [Luftflotte]
	Bataillon, Abteilung [Staffel (fliegend)]	XXXXXX	Armeegruppe [Luftwaffenkommando]

4.3. Darstellung der Trennungslinien

Trennungslinien werden durch Linien dargestellt, die durch entsprechende Größenordnungszeichen der angrenzenden Truppen unterbrochen werden:

——— || ——— Trennungslinie zwischen 2 Bataillonen
 ——— xx ——— Trennungslinie zwischen 2 Divisionen

Zahlen und Abkürzungen beiderseits der Größenordnungszeichen geben Aufschluß über Numerierung und Art der Truppen:

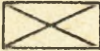
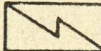
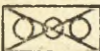
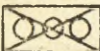
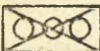
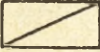
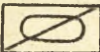
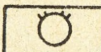
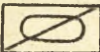
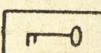
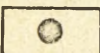
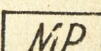
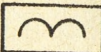
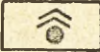
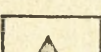
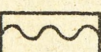
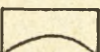
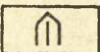
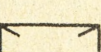
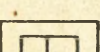
——— $\frac{2}{xx}$ ——— Trennungslinie zwischen der 2. PGD und der
 PBr - 9 Panzerbrigade 9

——— $\frac{1./12}{|}$ ——— Trennungslinie zwischen der 1. Kompanie des
 3./14 12. Bataillons und der 3. Kompanie des 14. Bataillons

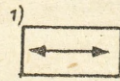
4.4. Zeichen für die Waffengattungen und Dienste

Allgemeine Zeichen

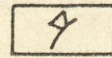
Diese Zeichen wurden in das allgemeine Grundzeichen für Einheiten, Truppenteile, Verbände und Dienststellen eingesetzt, da sie meist in dieser Kombination vorkommen.

	Infanterie, Grenadiere, Jäger		Nachrichten, Fern- meldetruppen
	Panzer		Chemische Truppen, ABC-Abwehr
	Panzer		Heeresflieger
	Panzer		Sanitätstruppen
	Aufklärung		Transport
	Panzer		Feldzeug
	Panzer		Quartiermeister
	Artillerie		Militärpolizei, Feldjäger
	Panzer		Luftlandetruppen
	Raketenartillerie		Fallschirmtruppen
	Panzerabwehr		Gebirgstuppen
	Panzerjäger (Rakete)		Küstentruppen
	Panzerjäger (Kanone)		Amphibien-, amphibisch
	Fliegerabwehr, Flugabwehr		Sicherungstruppen
	Raketen, Flugkörper		Begleittruppen
	Pioniere		

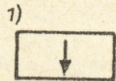
4.5. Zusatzzeichen

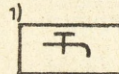
Überwachen, Ordnen,
Sichten, Registrieren,
Verteilen, Leiten

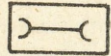
Schlächterei

Prüfen, Feststellen,
Auswerten, Unter-
suchen, Festlegen

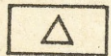
Wasserversorgung

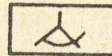
Instandsetzen

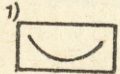
Topographie

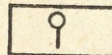
Beobachten, Erkun-
den, Spähen

Vermessung

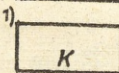
Bergen

Verkehrsführung

Sprengen

Kommandantur

Lichtmessen

Musik

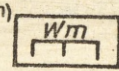
Schallmessen

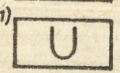
Waffen und Geräte

Nebel-

Wallmeister

Umschlag-, Umlade-

Feldpost

Munition

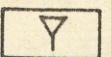
Entstrahlung

Flugzeugmunition

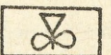
Ersatzteile

Treib- und Schmier-
stoff (TS), Betriebs-
stoff

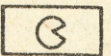
Depot

TS der Luftstreit-
kräfte

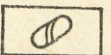
Parkplatz

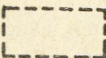
Verpflegung

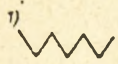
Pipeline

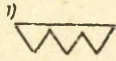
Bäckerei

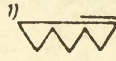
Geplant

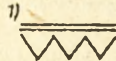
Funk

Funksprech

Funktast

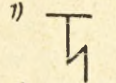
Funkfernschreib

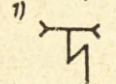
Bildfunk

Fernsehfunk

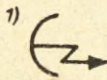
Richtfunk

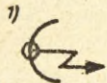
Richtfunkrelais

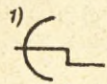
Funkmeß

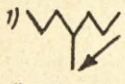
Funkmeßleit

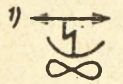
Funkmeß-Gefechtsfeldüberwachung

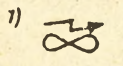
Elektronische Aufklärung

Funkaufklärung

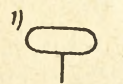
Flugsicherung

Luftraumbeobachtung

Bildübertragung

Fernsehübertragung

Datenübertragung

Feldkabelbau

Fernfeldkabelbau

Blankdrahtbau

Übertragungstechnik

Trägerfrequenz

Wechselstromtelegraphie

Schlüsseln

Abfertigen

Fernsprechstelle

Fernsprechanschlußstelle

Funkstelle

Funkpeilstelle

Funkstörstelle

Fernsprechvermittlung

Fernschreibvermittlung

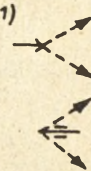
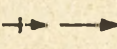
Fernsprech- und Fernschreibvermittlung

4.6. Zeichen für Waffen

Grundzeichen

	Handwaffen		Steilfeuerwaffen (am unteren Ende der Mittellinie des Zeichens)
	Geschütze		Fliegerabwehrwaffen (am unteren Ende der Mittellinie des Zeichens)
	Raketen, Flugkörper		Gebirgswaffen (am unteren Ende der Mittellinie des Zeichens)
	Flammenwerfer		Panzerabwehrwaffen (am unteren Ende der Mittellinie des Zeichens)
	Nebelgerät		Einsatzmittel für Raketen, Raketenwerfer (am oberen Ende der Mittellinie des Zeichens)
	Mittleres Kaliber (quer durch die Mitte des Zeichens)		
	Schweres Kaliber (quer durch die Mitte des Zeichens)		

Zusatzzeichen

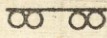
	Gepanzerte SFL mit leichter Kanone		Scheinstellung ²⁾ (mittlere Kanone)
	Mittlere Haubitze auf ungepanzierter SFL		Anzahl der Waffen bzw. Rohre (schwere Granatwerfer)
	Stellungszeichen ²⁾ (mittlere Haubitze)		Angabe des Kalibers
	Wechselstellung ²⁾ (Panzerfaust)		Angabe des Feuerbereichs
	Nicht bestätigte Angabe (schwere Haubitze)		Angabe der Schußrichtung
	Zerstörte Waffe (leichte Flak)		

²⁾ Der Standort der Waffe ist durch den Fußpunkt der Mittellinie des Waffenszeichens angegeben (in der Bundeswehr durch den Treffpunkt des Waffenszeichens mit dem Stellsymbol).

4.7. Beispiele

leicht	mittel	schwer	dargestellte Waffe
			Maschinengewehr
¹⁾ 	¹⁾ 	¹⁾ 	Panzerbüchse, Panzerfaust
			Flammenwerfer
			RG
			Panzerabwehrlenkrakete
			Granatwerfer
			Kanone
			Haubitze
			SFL-Haubitze, Panzerhaubitze
			Reaktive Geschößwerfer, Feldraketenwerfer
			Fliegerabwehrkanone
			Abschußmittel für Fla-Rake- ten, Fla-Raketenwerfer
			Ungelenkte und gelenkte Rakete
			Ungelenkte und gelenkte Fla-Rakete
			Boden-Boden-Rakete auf Abschlußvorrichtung
			Boden-Luft-Rakete auf Abschlußvorrichtung

4.8. Zeichen für Fahrzeuge

	Leichter Panzer		Arbeitsfahrzeug (gepanzert)
	Mittlerer Panzer		Lokomotive
	Schwerer Panzer		Krad ohne und mit Beiwagen
¹⁾ 	Schützenpanzer kurz [SPz (kurz)]		Beweglichkeit Auf Rädern teilmoto- risiert
¹⁾ 	Schützenpanzer lang [SPz (lang)]		Auf Rädern vollmoto- risiert
¹⁾ 	Mannschaftstransport- wagen (MTW)		Auf Rädern gelände- gängig
	Kanonenjagdpanzer		Auf Ketten oder Halbketten
	Raketenjagdpanzer		Eisenbahn
	Leichter Spähpanzer		Auf Schlitten
	Fla-Panzer		Motorschlitten
	Mittlerer Panzer mit Räumschild		Bespannt oder Trag- tiere
	Bergepanzer		Auf Wasserfahrzeugen
	Brückenlegepanzer		In Luftfahrzeugen
	SPz lang mit RG		Beispiele Kompanie, vollmotori- siert mit Radfahrzeu- gen
	Personen-, Lastfahr- zeug (ungepanzert)		Auf Radfahrzeug ver- lasteter mittlerer Granatwerfer
	Arbeitsfahrzeug (ungepanzert)		Arbeitsfahrzeug (ge- panzert) mit Ketten
			Auf Kettenfahrzeug verlastete Pionier- gruppe
			Luftverlastete Jäger- kompanie (mot.)

4.9. Zeichen für Personen

	Eine Person, ein Soldat (allgemein)		Stellvertreter des Kompanie- bzw. Batteriechefs
	Melder		Kompaniechef, Batteriechef
	Kraftfahrer		Bataillonskommandeur, Abteilungskommandeur
	Schütze 3, Kanonier 3		Stabsschreiber
	Scharfschütze		Versorgungsunteroffizier
	MG-Schütze		Kompaniefeldwebel, Batteriefeldwebel
	Stellvertreter des Gruppenführers		Gruppenführer einer leichten Granatwerfergruppe
	Gruppenführer		Zugführer eines Versorgungszuges einer Artillerieeinheit
	Stellvertreter des Zugführers		Kompaniechef einer Sanitätskompanie
	Zugführer		Kommandeur eines Infanteriebataillons

4.10. Zeichen für die Luftstreitkräfte

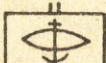
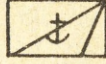
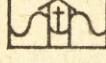
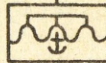
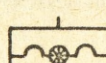
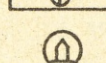
	Flugzeug		U-Boot-Bekämpfungsflugzeug
	Jagdflugzeug		Verbindungsflugzeug
	Allwetterjagdflugzeug		Leichtes Jagdflugzeug zur Erdkampfunterstützung

	Bombenflugzeug		Seenotrettungsflugzeug
	Jagdbombenflugzeug		Amphibienflugzeug
¹⁾ 	Aufklärungsflugzeug		Hubschrauber
	Leichtes Aufklärungsflugzeug		Transporthubschrauber
	Transportflugzeug		Flugplatz
	Rettungsflugzeug		Landeplatz
¹⁾ 	Beobachtungsflugzeug (Heeresflieger)		Durch Flugzeuge überwachter Raum

Vor die Numerierung der fliegenden Einheiten, Truppenteile und Verbände können noch folgende Abkürzungen gesetzt werden:

FB	Jagdbombenflugzeug	TF	Taktisches Jagdflugzeug
TM	Fernlenk Waffen (Raketen)	TR	Taktisches Aufklärungsflugzeug
B	Bombenflugzeug	TC	Truppentransportflugzeug
F	Jagdflugzeug	H	Hubschrauber
IF	Abfangjagdflugzeug	AS	U-Bootbekämpfungsflugzeug
DF	Tagjagdflugzeug	L	Verbindungsflugzeug
AW	Allwetterjagdflugzeug	SAR	Seenotrettungsflugzeug

4.11. Zeichen für die Seestreitkräfte

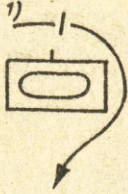
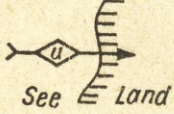
	Flugzeugträgerverband		Landungsschiff
	Flugzeugträger		Großes Landungsboot
	Schlachtschiff		Kleines Landungsboot
	Kreuzerverband		Zerstörergeschwader
	Kreuzer		Flottendienstgeschwader
	Zerstörergeschwader		U-Boot-Geschwader
	Zerstörer		Minensuchgeschwader
	U-Boot		Minenschiffgeschwader
	Hilfskreuzer		Schnellbootgeschwader
	Konvoi		Küstenwachgeschwader
	Minenleger		Landungsgeschwader
	Handelsschiff		Marinefliegergeschwader
	Hubschrauber		Bootskompanie
	Schnellboot; U-Boot-Jäger		Strandpionierkompanie
	Minensuchboot		Amphibische Transportkompanie
	Geleitboot; Fregatte		Munitionsdepot (Marine)

4.12. Zeichen für Räume

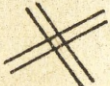
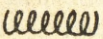
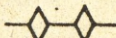
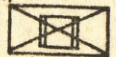
	Stützpunkt (hier Zugstützpunkt)		Vernebelter Raum
	Verteidigungsraum einer Kompanie bzw. Batterie		Verstrahlter Raum
	Verfügungsraum		Verseuchter Raum
	Feuerstellungsraum eines Artilleriebataillons		3) Schraffur im Original gelb
	Angriffsziel		1) Zwischenziel (1)

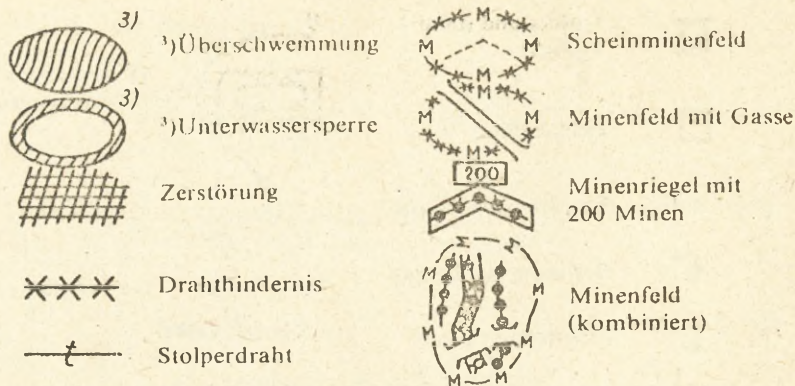
4.13. Zeichen für Geländeverstärkungen, Linien, Handlungen

	Schützenloch, Stellung		1) Vorderer Rand der Abwehr
	2 Stellungen für 2 leichte MGs		1) Rückwärtiger Rand der Abwehr
	Feldposten		1) Bombensicherheitslinie
	Graben		1) Ablauflinie
	Graben mit Schützenständen		1) Atomsicherheitslinie
	Vordere Linie der Verteidigung (VLV)		1) Durchlauflinie
	Schwach besetzte VLV		1) Verzögerungslinie (mit Decknamen)
	Deckung		
	Unterstand (überirdisch)		Angriffsrichtung

	Unterstand (unterirdisch)		Hinhaltender Kampf (Panzerkompanie)
	Feldstellung		
	Leichter Spähtrupp		
	Schwerer Spähtrupp		Anlandung
	Spähtrupp zu Fuß	See Land	

4. 14. Zeichen für Sperren

	Sperre, vorgesehen		Panzerwall
	Sperre, vorbereitet, noch passierbar		Panzergraben
	Sperre, fertiggestellt, nicht passierbar		Panzerhöcker
	Straßensperre		Panzermine
	Drahtsperre		Infanteriemine
	Drahtsperre (S-Rolle)		Minenriegel (Infanterieminen)
	Schnellsperre		Minenriegel (Panzerminen)
	Panzersperre		Panzerminenfeld
	Starkstromsperre		Panzerminenfeld (markiert)
	Baumsperre		Infanterieminenfeld (vorgesehen)
	Luftlandesperre		gemischtes Minenfeld (markiert)

³⁾ Schraffur im Original blau

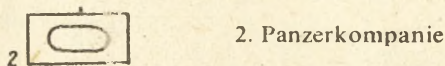
4.15. Bezeichnung der Einheiten, Truppenteile, Verbände, Stäbe und Einrichtungen

Zur näheren Bezeichnung der Einheiten, Truppenteile, Verbände, Stäbe und Einrichtungen werden römische und arabische Zahlen sowie Buchstaben verwandt.

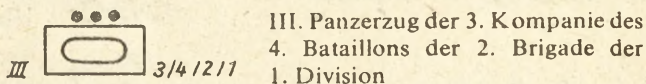
Mit Zahlen werden die Kommandohöhe und das Unterstellungsverhältnis dargestellt. Dabei werden für Armeekorps und Züge römische Zahlen, für alle übrigen Kommandohöhen arabische Zahlen eingesetzt.

7. Feldarmee; III. Armeekorps; 4. Kompanie; II. Zug.

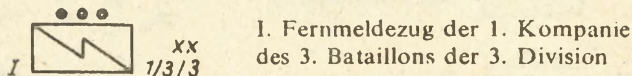
Die links neben dem Zeichen der Einheit usw. stehende Zahl bezeichnet das Größenordnungszeichen näher.

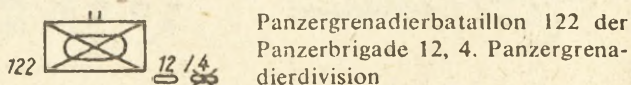
Das Unterstellungsverhältnis geht aus den Zahlen rechts neben dem Zeichen hervor. Die Zusammensetzung richtet sich nach der Gliederung der Streitkräfte. Die Bezeichnungen der Kommandohöhen werden durch Schrägstriche getrennt.

Werden eine oder mehrere Kommandohöhen übersprungen, ist die nachfolgende Kommandohöhe durch ein Größenordnungszeichen markiert.

Ist die Waffengattung einer bestimmten Kommandohöhe bezeichnet, steht unter der entsprechenden Zahl das Zeichen der Waffengattung.

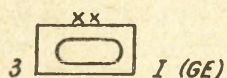
Die Kennbuchstaben der Nationalität sowie die Bezeichnung von speziellen Einheiten oder Einrichtungen stehen rechts neben dem Zeichen.

Kennbuchstaben der Nationalität:

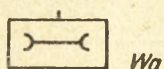
US = USA	FR = Frankreich
GE = BRD	BE = Belgien
UK = Großbritannien	NE = Niederlande
CA = Kanada	DA = Dänemark

Bezeichnung von speziellen Einheiten oder Einrichtungen:

L od. Lehr = Lehr-	Mat = Material-
Ausb = Ausbildungs-	Wa = Waffen-
FErs = Feldersatz-	Ausr = Ausrüstungs-

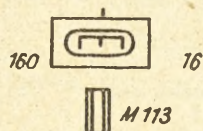

3. PD des I. AK, Westdeutschland

Waffeninstandsetzungskompanie

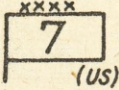
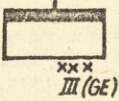
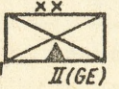
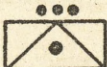
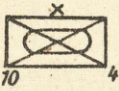
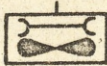
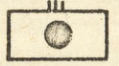
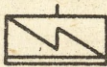
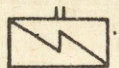
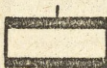
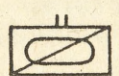
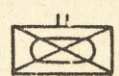
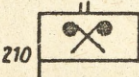
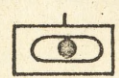
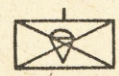
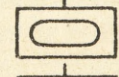
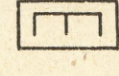
Die Ausrüstung bzw. Bewaffnung kann durch zusätzliche taktische Zeichen gekennzeichnet sein.

Panzerpionierkompanie 160 der
PGBr 16, ausgerüstet mit SPWs
M 113

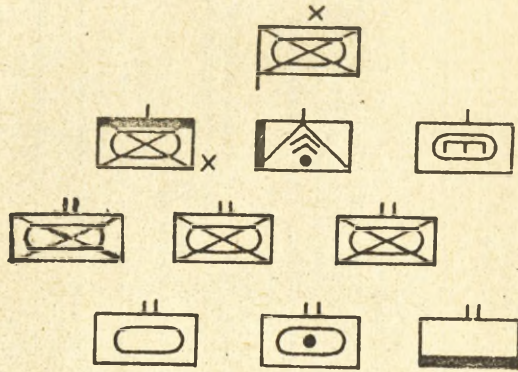
4.16. Anwendungsbeispiele

Darstellung einzelner Stäbe, Einheiten, Truppenteile und Verbände

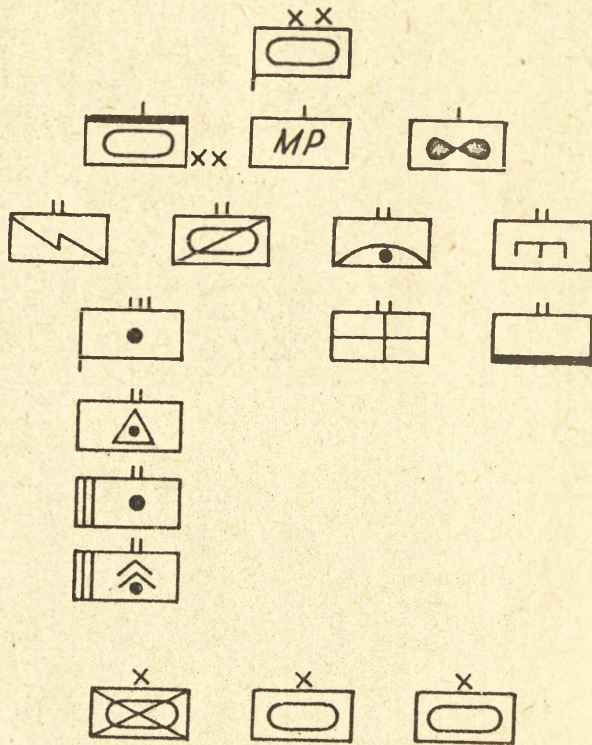
	Stab der 7. USA-Armee		Panzerabwehrkompanie (gemischter Bestand, Kanonen und PALR)
	Stabskompanie der III. BRD AK		Panzerjägersraketenzug
	1. Gebirgsdivision des II. westdeutschen AK		Panzerjägerkanonenzug
	Panzergrenadierbrigade 31 der 11. PGD		Heeresfliegerinstandsetzungsstaffel
	Feldartillerieregiment		Fernmeldenachschubkompanie
	Fernmeldebataillon, Nachrichtenbataillon		Stabs- und Versorgungskompanie
	Panzeraufklärungsbataillon		Versorgungsstaffel eines Panzerbataillons
	Panzergrenadierbataillon (SPz)		Stab des ABC-Abwehrbataillons 210
	Panzerartilleriebatterie		Flugabwehrbataillon (Rakete)
	Fallschirmjägerkompanie		Verkehrsleitpunkt
	Panzerkompanie		Ersatzteildepot
	Pionierkompanie		Schadmaterialsammel-punkt

4.17. Darstellung von Gliederungen

Panzerergrenadierbrigade:

Panzerdivision:

Anlage 1

5. ANLAGEN

Dienstgradabzeichen der BW und der NVA der DDR

Bundeswehr				Nationale Volksarmee der DDR		Sily Zbrojne PRL	
Heer und Luftwaffe		Marine		Land und Luftstreitkräfte		Volksmarine	
1		2		3		4	
Soldat		Matrose		Soldat		Matrose	
Gefreiter	Gefreiter	Gefreiter	Gefreiter	Gefreiter	Gefreiter	Obermatrose	Starszy szeregowiec, kanonier /art./
Obergefreiter	-	-	-	-	-	Stabematrose	Starszy szeregowiec, bombardier /art./
Hauptgefreiter	Hauptgefreiter	Hauptgefreiter	Hauptgefreiter	-	-	-	-
Unteroffizier	Maat	Maat	Maat	Stabsgefreiter	Maat	Kapral	Mat
Stabsunteroffizier	Obermaat	Obermaat	Obermaat	Unteroffizier	Obermaat	Plutonowy	Bosmanmat
Feldwebel	Bootsmann	Bootsmann	Bootsmann	Feldwebel	Meister	Sierżant, ogniomistrz /art./	Bosman
Oberfeldwebel	Oberbootsmann	Oberbootsmann	Oberbootsmann	Oberfeldwebel	Obermeister	Starszy sierżant, starszy ogniomistrz /art./	Starszy bosman
Stabsfeldwebel	Stabsbootsmann	Stabsbootsmann	Stabsbootsmann	-	Stabsobermeister	-	-
Oberstabsfeldwebel	Oberstabsbootsmann	Oberstabsbootsmann	Oberstabsbootsmann	-	-	-	-
-	-	-	-	Unterleutnant	Unterleutnant	Unterleutnant	-
Leutnant	Leutnant zur See	Leutnant zur See	Leutnant zur See	Leutnant	Leutnant	Podporucznik marynarki	Podporucznik marynarki
Oberleutnant	Oberleutnant zur See	Oberleutnant zur See	Oberleutnant zur See	Oberleutnant	Oberleutnant	Porucznik marynarki	Porucznik marynarki

1	2	3	4	5	6
Hauptmann	Kapitänleutnant	Hauptmann	Kapitänleutnant	Kapitan	Kapitan marynarki
Major	Korvettenkapitan	Major	Korvettenkapitan	Major	Komandor podporucznik
Oberstleutnant	Fregattenkapitan	Oberstleutnant	Fregattenkapitan	Podpuikownik	Komandor porucznik
Oberst	Kapitan zur See	Oberst	Kapitan zur See	Puikownik	Komandor
Brigadegeneral	Flottillenadmiral	-	-	-	-
Generalmajor	Konteradmiral	Generalmajor	Konteradmiral	General brygady	Konteradmiral
Generalleutnant	Vizeadmiral	Generalleutnant	Vizeadmiral	General dywizji	Wiceadmiral
General	Admiral	Generaloberst	Admiral	General broni	Admiral
-	-	Armeegeneral	-	General armii	-

Die Offiziersdienstgrade

Dienstgradgruppe	Heer und Luftwaffe	Abkürzung	Marine	Abkürzung
I. Generale	1. General	Gen	Admiral	Adm
	2. Generalleutnant	GenLt	Vizeadmiral	VAdm
	3. Generalmajor	Gen Maj	Konteradmiral	KAdm
	4. Brigadegeneral	Brig Gen	Flottillenadmiral	FltAdm
II. Stabsoffiziere	5. Oberst	Obst	"	"
	6. Oberstleutnant	ObstLt	Kapitan zur See	KptzS
	7. Major	Maj	Fregattenkapitan	FKpt
III. Hauptleute ^{1/}	8. Hauptmann	Hptm	Korvettenkapitän	KKpt
	Stabsingenieur	StIng	Kapitänleutnant	KptLt
IV. Leutnante	9. Oberleutnant	OLt	Stabsingenieur	StIng
	10. Leutnant	Lt	Oberleutnant zur See	OLtZS
			Leutnant zur See	LtZS

^{1/} Hauptleute - Plural von Hauptmann.

Anlage 3

Die Unteroffiziers- und Mannschaftsdienstgrade

Dienstgradgruppe	Heer und Luftwaffe	Abkürzung	Marine	Abkürzung
V. Unteroffiziere mit Portepée /podoficerowie starsi zawodowi/	11. Oberstabsfeldwebel	OSTFw	Oberstabsbootsmann	OSTBism
	12. Stabsfeldwebel	StFw	Stabsbootsmann	StBism
	13. Hauptfeldwebel	HptFw	Hauptbootsmann	HptBism
	14. Oberfeldwebel	Ofw	Oberbootsmann	OBism
	15. Feldwebel	Fw	Bootsmann	Bism
VI. Unteroffiziere ohne Portepée /podoficerowie młodszy/	Fähnrich	Fähn	Fähnrich zur See	Fähn z S
	16. Stabsunteroffizier	Stuffz	Obermaat	OMaat
	17. Unteroffizier	Uffz	Maat	Maat
VII. Mannschaften	Fähnjunker	Fähnj	Seekadett	Skad
	18. Hauptgefreiter	HptGefr	Hauptgefreiter	HptGefr
	19. Obergefreiter	OGefr	Obergefreiter	OGefr
	20. Gefreiter	Gefr	Gefreiter	Gefr
	21. Grenadier	Gren	Matrose	Matr
	Jäger	Jg		
	Panzerschütze	PzSchz		
	Panzergranadier	PzGren		
	Panzerjäger	PzJg		
	Kanonier	Kan		
	Pionier	Pi		
	Panzerpionier	PzPi		
	Funker	Fu		
	Panzerfunker	PzFu		
	Schütze	Schz		
	Flieger	Flg		

1/ Portepée /franz./ = Säbel - oder Degenquaste. Die Bezeichnung stammt aus der Zeit, als die "Portepée-Unteroffiziere" noch Säbel oder Degen trugen.

Anlage 4

Unterschied zwischen Dienstgrad und Dienststellung /I/

Dienstgrad		Dienststellung	Abkürzung
Leutnant	Schmidt ist	Zugführer	ZgFhr
Oberleutnant	Zimmermann ist	Kompaniechef	KpChef
Hauptmann	Müller ist	Kompaniechef	KpChef
Major	Sperber ist	Bataillonskommandeur	BtlKdr
Oberstleutnant	Schulz ist	Bataillonskommandeur	BtlKdr
Oberstleutnant	Keller ist	stellvertretender Brigadekommandeur	BrigKdrStv
Oberst	Hartmann ist	Brigadekommandeur	BrigKdr
Brigadegeneral	König ist	Divisionskommandeur	DivKdr
Generalmajor	Maurer ist	Divisionskommandeur	DivKdr

der Dienstgrad, - e = Titel, Rang
die Dienststellung, - en = Funktion Tätigkeit

Unterschied zwischen Dienstgrad und Dienststellung / II /

Dienstgrad		Dienststellung	Abkürzung
Hauptfeldwebel	Glaser ist	Kompaniefeldwebel	KpFw
Oberfeldwebel	Wegener ist	Schirrmeister	Schirr
Oberfeldwebel	Dressler ist	Zugführer	ZgFhr
Feldwebel	Conradi ist	Zugführer	ZgFhr
Feldwebel	Bäcker ist	Rechnungsführer	ReFhr
Stabsunteroffizier	Momm ist	Küchenunteroffizier	
Stabsunteroffizier	Schulze ist	Fahrlehrer	
Unteroffizier	Körner ist	Gruppenführer	GrpFhr
Unteroffizier	Jonas ist	Fahrlehrer	

Anlage 6

Dienstgradabzeichen der Wehrmacht und Waffen SS

Wehrmacht	Waffen SS	Odowiednik w języku polskim
-	SS - Bewerber	brak odowiednika
Schutze	SS - Mann	szeregowiec
Gefreiter	SS - Sturmann	starszy szeregowiec
Obergefreiter	SS - Rottenführer	brak odowiednika
Unteroffizier	SS - Unterscharführer	kapral
Unterfeldwebel	SS - Scharführer	plutonowy
Feldwebel	SS - Oberscharführer	sierżant
Oberfeldwebel	SS - Hauptscharführer	starszy sierżant
Stabsfeldwebel	SS - Stabsführer	sierżant sztabowy
Hauptfeldwebel	SS - Sturmführer	brak odowiednika
Leutnant	SS - Untersturmführer	podporucznik
Oberleutnant	SS - Obersturmführer	porucznik
Hauptmann	SS - Hauptsturmführer	kapitan
Major	SS - Sturmbannführer	major
Oberstleutnant	SS - Obersturmbannführer	podpułkownik
Oberst	SS - Standartenführer	pułkownik
-	SS - Oberführer	brak odowiednika
Generalmajor	SS - Brigadeführer	generał brygady
Generalleutnant	SS - Gruppenführer	generał dywizji
General	SS - Obergruppenführer	generał broni
Generaloberst	SS - Oberstgruppenführer	generał armii
Generalfeldmarschall	Reichsführer SS	marszałek

7. LITERATURVERZEICHNIS

- Bildwörterbuch DEUTSCH UND POLNISCH, VEB
VERLAG ENZYKLOPÄDIE LEIPZIG 1967 r.
- BZDĘGA A.
CHODERA J.
KUBICKA S.
- Podręczny słownik niemiecko-polski. Wyd.
Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna.
WARSZAWA 1978 r.
- CHODERA J.
KUBICKA S.
- Podręczny słownik niemiecko-polski. Wyd.
Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna.
WARSZAWA 1977 r.
- FRITZE W.
- Der Soldat. Schulz-Geisbach Deutsche Sprach-
lehre für Ausländer, Grundstufe, 2 Teil. Wyd.
Max Huber Verlag. München 1966 r.
- Handbuch Militarisches Grundwissen. NVA
Ausgabe 4. Überarbeitete Auflage. Wyd.
Militarverlag der Deutschen Demokratischen
Republik. BERLIN 1975 r.
- KACHLIK T.
WITKOWSKA B.
- Wielki Słownik Niemiecko-Polski, Suplement.
Wyd. Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna.
WARSZAWA 1974 r.
- KOLBISCHKE H.
- Grosses Abkürzungsbuch. Wyd. VEB Biblio-
graphisches Institut. Leipzig 1978 r.
- MARKOWSKI W.
WOŹNIECKI B.
ZWIERCAN F.
- Podręczny słownik angielsko-polski termino-
logii wojskowej NATO. Wyd. Ministerstwa
Obrony Narodowej. WARSZAWA 1977 r.
- MATANKIN Alexander
- Franckhs Militär - Wörterbuch für Wehrmacht
und Wehrtechnik. Tom IV Polnisch/Deutsch
Deutsch/Polnisch. Wyd. Franckh'sche Verlags-
handlung - Stuttgart 1938 r.
- NIELUBIN L.
- Ilustrowany Wojskowy Słownik Techniczny.
Polski, Rosyjski, Angielski, Niemiecki, Fran-
cuski. Wyd. Wydawnictwo Ministerstwa Obrony
Narodowej. WARSZAWA 1970
- PIPREK J.
IPPOLDT J.
- Wielki Słownik Niemiecki-Polski, Tom I z
suplementem Wyd. Państwowe Wydawnictwo Wiedza
Powszechna. WARSZAWA 1972 r.
- PIPREK J.
IPPOLDT J.
- Wielki Słownik Polsko-Niemiecki, Tom I Wyd.
Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna.
WARSZAWA 1971
- PIPREK J.
IPPOLDT J.
KACHLIK T.
WÓJCIK A.
- Wielki Słownik Polsko-Niemiecki, Tom II.
Wyd. Państwowe Wydawnictwo Wiedza Powszechna.
WARSZAWA 1974
- Słownik naukowo-techniczny niemiecko-polski;
Wydanie V. Pod redakcją KOCHA J. Wyd. Wydaw-
nictwo Naukowo-Techniczne. WARSZAWA 1875 r.

Słownik skrótów wojskowych NATO. Wyd. Zarząd Polityczny Pomorskiego Okręgu Wojskowego. BYDGOSZCZ - maj 1972

Słownik Techniczny polsko-niemiecki; Wyd. III z suplementem. Pod redakcją mgr KOCHA J. Wyd. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne. WARSZAWA 1971

Słownik wojskowy niemiecko-polski. Wyd. Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej. WARSZAWA 1962

STRIEŁKOWSKI G.M.
WIETŁOW N.P.
FILIMONOW A.M.

Uczebnik wojennowo pieriewoda - niemieckij jazyk. Wyd. Wojennoje Izdatielstwo Ministerstwa Oborony SSSR. MOSKWA 1973.

VOIGTLANDER W.
ZMERL H.

Kleines Luftwaffen - Fachwörterbuch. München 1940

WIENNER F.

Die Armeen Dictionary. Wyd. Books Inc. New York 1973

WIERZBICKA I.

Deutsch für Militärschulen /podręcznik Języka Niemieckiego dla Szkół Wojskowych/. Wyd. Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej. WARSZAWA 1974

WIETŁOW N.P.
STRIEŁKOWSKI G.M.
AZARH Ł.S.
PANFIŁOW A.K.

Kurs wojennowo pieriewoda - niemieckij jazyk część II. Wyd. Wojennoje Izdatielstwo Ministerstwa Obrony SSSR. MOSKWA 1966

Znaki taktyczne i podstawowe skróty wojskowe sił zbrojnych NATO. Wyd. Wojskowy Przegląd Zagraniczny WARSZAWA 1961

Druk ASG WP OXV-9353 zam. nr 292 z dn. 11.2.83 r.

